BULETINUL INFORMATIV AL UNIUNII ARHITECTILOR DIN ROMANIA

Echipa redacțională:

arh. Ileana TUREANU - președinte UAR
Răzvan HATEA - tehnoredactare și fotografie
arh. Ioana ALEXE - redactor
Aurelian ARIF - redactor
Vlad BRĂTULEANU - tehnoredactare
Claudia ȘTEFĂNESCU - corectură

Coordonator:
arh. Ileana TUREANU - președinte UAR

Redactor responsabil:
Răzvan HATEA

www.uniuneaarhitectilor.ro/BIUAR
ISSN 1582-2117

arh. Marina MACARIE - sigla BIUAR

Se distribuie gratuit
din Fondul Timbrului de Arhitectură

Contact

Centrul de Cultură Arhitecturală /
Secretariat /
Revista Arhitectura / Biblioteca
str. Jean Louis Calderon, nr. 48, București,
sectorul 2, cod 020038

Secretariat: tel. 021.315.60.73, 0737.017.785,
uar_contact@yahoo.com,
secretariat@uniuneaarhitectilor.ro

Revista Arhitectura: tel. 0768.198.178,
0768.198.179,
office@arhitectura-1906.ro

Biblioteca (program cu publicul):
L-V - 10:00-16:00, tel. 021.310.91.94,
biblioteca@uniuneaarhitectilor.ro

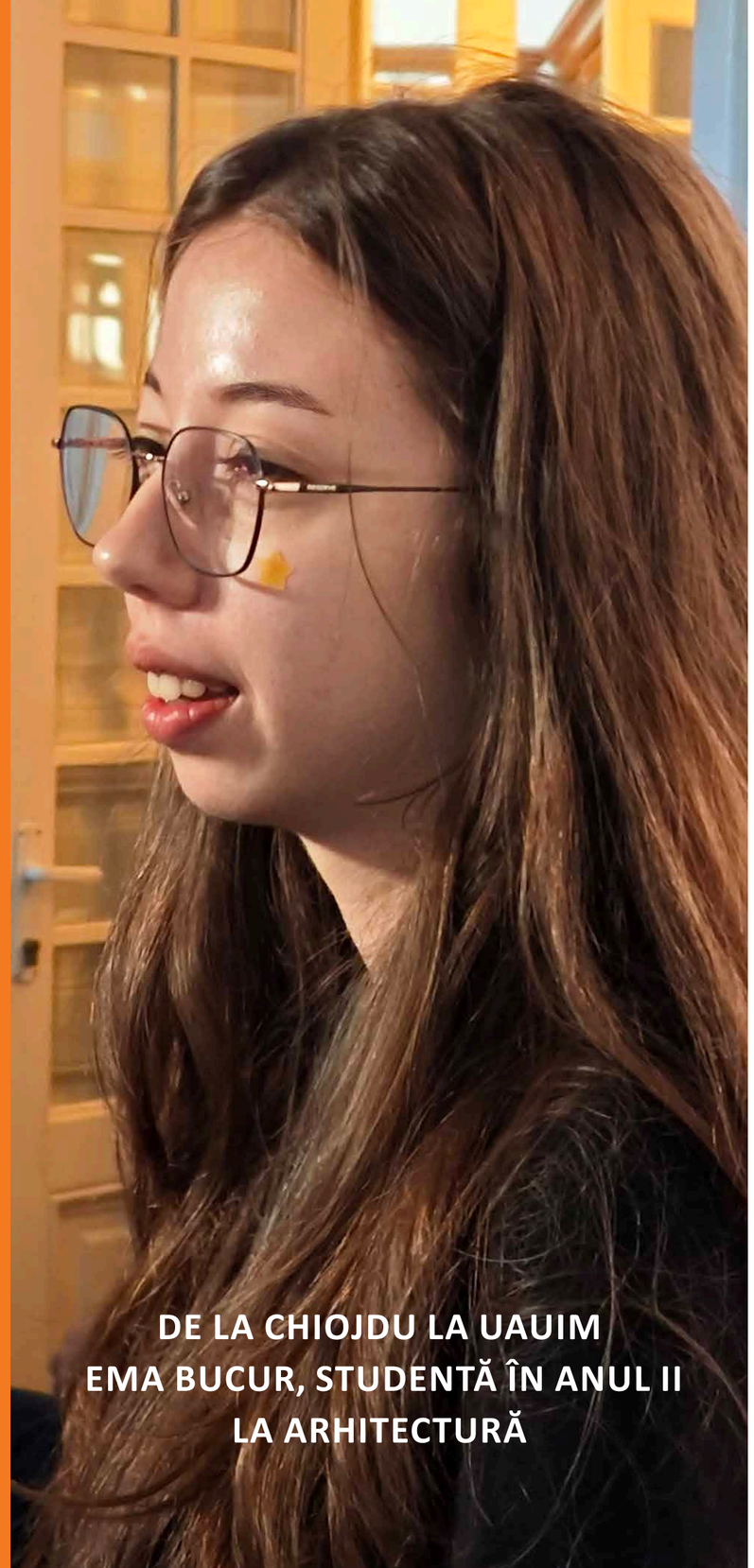

DE LA CHIOJDU LA UAUIM
EMA BUCUR, STUDENTĂ ÎN ANUL II LA ARHITECTURĂ

BULETINUL INFORMATIV AL UNIUNII ARHITECTILOR DIN ROMANIA

3/2026

Din cuprins:

MESAJUL PREȘEDINTEI

STRUCTURILE TERITORIALE U.A.R.

REVISTA ARHITECTURA

FEMEILE DIN ARHITECTURA ROMÂNEASCĂ

PATRIMONIUL RECUPERAT

CASA CU BLAZOANE – CHIOJDU

DE-A ARHITECTURA LA CHIOJDU

U.A.R. CLUJ – SĂLAJ

U.A.R. BAIA MARE

U.A.R. SIBIU

150 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI CONSTANTIN BRÂNCUȘI

ANIVERSĂRI

REPERE PROFESIONALE

ACTIVITATEA U.A.R.

IULIE
SEPTEMBRIE
2026

ARH. IOANA ALEXE
REDACTOR-ȘEF AL REVISTEI ARHITECTURA

Iulie
Septembrie
2026

BULETINUL INFORMATIV AL UNIUNII ARHITECTILOR DIN ROMANIA

SUMAR

Echipa redacțională:

arh. Ileana Tureanu - președinte UAR
Răzvan Hatea - tehnoredactare și fotografie
arh. Ioana Alexe - redactor
Aurelian Arif - redactor
Vlad Brătuleanu - tehnoredactare
Claudia Ștefănescu - corectură

Coordonator:
arh. Ileana Tureanu - președinte UAR

Redactor responsabil:
Răzvan Hatea

www.uniuneaarhitectilor.ro/BIUAR
ISSN 1582-2117

arh. Marina Macarie - sigla BIUAR

Se distribuie gratuit
din Fondul Timbrului Arhitecturii.

Contact

Centrul de Cultură Arhitecturală /
Secretariat /
Revista Arhitectura / Biblioteca
str. Jean Louis Calderon, nr. 48, București,
sectorul 2, cod 020038

Secretariat: tel. 021.315.60.73,
0737.017.785,
uar_contact@yahoo.com,
secretariat@uniuneaarhitectilor.ro

Revista Arhitectura: tel. 0768.198.178,
0768.198.179,
office@arhitectura-1906.ro

Biblioteca (program cu publicul):
L-V - 10:00-16:00, tel. 021.310.91.94, biblioteca@uniuneaarhitectilor.ro

MESAJUL PREȘEDINTEI

2 Mesajul președintei către noile cadre de conducere ale UAR | Ileana TUREANU

STRUCTURILE TERITORIALE UAR

6 Reuniunea președinților structurilor teritoriale | Mirela MERCURIANU

REVISTA ARHITECTURA

18 Bucureștiul care... ne așteaptă | Ioana ALEXE

FEMEILE DIN ARHITECTURA ROMÂNEASCĂ

26 Femeile arhitect și satul românesc | Iuliana CIOTOIU

PATRIMONIUL RECUPERAT

30 Castelul Bánffy din Răscruci

CASA CU BLAZOANE – CHIOJDU

34 Arhitectură, meșteșug și reflecție în Ținutul Buzăului | Raluca ȘOAITA

DE-A ARHITECTURA LA CHIOJDU

38 Arta de a locui... | Cristina DUMITRESCU

U.A.R. CLUJ – SĂLAJ

42 O școală se vede prin cei care pleacă din ea | Cătălin TRANDAFIR

U.A.R. BAIA MARE

46 Despre patrimoniu, energie și o metodologie care merită cunoscută | Laura ZAHARIA

U.A.R. SIBIU

50 Școală de vară la noi în școală | Mircea ȚIBULEAC

54 „Extravaganza” lui Ștefan Câlția | Mircea ȚIBULEAC

150 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI CONSTANTIN BRÂNCUȘI

60 „Zoom” pe Brâncuși | Vlad EFTENIE

64 „Filosofia Formei” | Alexandru RUGESCU

ANIVERSĂRI

70 La mulți ani, domnule arhitect Ionel Ulmeanu! | Gabriela PETRESCU

REPERE PROFESIONALE

72 Nicolae Țaric - „Architectura Mater Artium” | Sebastian CRĂCIUN

ACTIVITATEA U.A.R.

78 Ședințele Colegiului Director și ale Senatului | Mirela MERCURIANU

BULETINUL INFORMATIV AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN ROMÂNIA

MESAJUL PREȘEDINTEI CĂTRE NOILE CADRE DE CONDUCERE ALE UAR

Text: Ileana TUREANU

Întâlnirea din acest an se desfășoară într-un context internațional inimaginabil de tensionat și confuz și într-o atmosferă internă paralizată de dispute și controverse. Cred că trebuie să ne încăpățânăm să nu ne lăsăm copleșiți și să ne amintim de momentele de creativitate și entuziasm ale organizației noastre.

Vă propun să facem apel la istorie, ca să privim cu încredere viitorul.

Acum 135 de ani, *un număr restrâns de tineri arhitecți care, abia părăsind băncile școalelor de Arhitectură din străinătate, s-au întâlnit în țară și cum nu se știa care putea fi utilitatea unui arhitect, ce foloase ar putea aduce el pentru țară și ce considerație i s-ar putea da… au hotărât să-și strângă rândurile să-și impună misiunea de a face să ia ființă și la noi «Arhitectura» așa cum ea trebuie să fie într-o țară în renaștere, cerând drepturi și datorii.*

Ce și-au propus cei 24 arhitecți să realizeze în 5 ani?

- Să înființeze **Societatea Arhitecților Români** în 1891. Timp de 135 de ani, asociația a trecut prin toate momentele și etapele istorice ale României, a avut o continuitate de ființare și a împletit istoria profesiei de arhitect cu cea a organizației lor, de la Societatea Arhitecților Români până la Uniunea Arhitecților din România.

- Să înființeze revista «ARHITECTURA», care să servească de legătură între arhitecți și public și care este, astăzi, cea mai longeviva revistă de profil din Europa.

- Să înființeze Școala de Arhitectură în 1892. Profesorii erau toți membri ai Societății Arhitecților și au depus, cu zel și în mod gratuit, munca lor. Școala a fost susținută financiar numai cu mijloacele membrilor SAR până s-a hotărât, prin lege, înființarea unei școli de Arhitectură.

- Să înființeze și organizeze Corpul Arhitecților cu rolul de a reprezenta și organiza corpul profesional al arhitecților din acea epocă.

Au reușit să îndeplinească tot ce și-au propus!

Ce spunea arhitectul Ștefan BURCUȘ la a 25-a aniversare SAR, în 1916?

Dacă azi arhitectura la noi în țară a prins rădăcini, aceasta se datorește înaintașilor noștri. Dacă cercetăm care a fost situația arhitectului și arhitecturii la noi și o comparăm cu cea de azi, îi găsim pe cei dintâi stând drept ca niște uriași. Acești premergători ai noștri ne privesc cu satisfacție, căci suntem un rezultat al idealului și activității lor și cu nedumerire, căci în loc de a le urma drumul trasat, noi ne mulțumim să culegem roadele și să fim preocupați de o activitate individuală, lipsită de orice unitate pentru apărarea intereselor crescânde ale corporațiunii noastre.

Înaintașii sunt adevărații făuritori ai dezvoltării arhitecturii și a situațiunii de care arhitecții se bucură azi, la noi. Vederile lor, capacitatea lor, munca lor, sacrificiile lor le dau dreptul la recunoștința noastră.

Să ne adunăm cu toții la un loc și într-un glas să afirmăm aspirațiunile noastre, știind bine cine suntem, ce am făcut și ce voim să facem!

Datoria fiecăruia din noi pentru binele comun, pentru apărarea profesiunei noastre, este strigătoare. Și nu cred că de aici înainte se va mai găsi un singur arhitect care să prefere asta în afară de rândurile noastre, fără a contribui cât de puțin la completarea operii începute de înaintașii noștri.

Spunea Ștefan Burcuș acum mai bine de 100 de ani, dar putem spune și noi, astăzi.

Dar destul am privit în oglinda istoriei. Este timpul să privim adevărul în față.

Aș vrea să clarificăm o gravă și dăunătoare confuzie care domnește printre colegii noștri mai puțin familiarizați cu organizațiile noastre și care cred că există o rivalitate și concurență între Uniunea Arhitecților din Romania și Ordinul Arhitecților din Romania.

Eu mă aflu în dublă ipostază. Pe de-o parte, îi reprezint pe cei care, în anul 2000, au pregătit Legea 184 și cea care, acum 25 de ani, am prezentat Parlamentului României, *Legea privind organizarea și exercitarea profesiei de arhitect*, în cadrul programului de preaderare a României la Uniunea Europeană.

Pe de altă parte, ca reprezentant al Uniunii Arhitecților din România - creatorul Ordinului Arhitecților din România, vă aduc aminte că OAR nu s-a născut din spuma mării, Legea 184 nu a fost o inovație, o noutate sau o creație recentă. Ea a repus profesiunea de arhitect în matca normală a profesiunilor liberale, așa cum s-a practicat ea în perioada interbelică. OAR este urmașul de drept al Corpului Arhitecților din România înființat tot prin lege în anul 1932 - CAR, din anul 1938 devenit Colegiul Arhitecților și desființat în anul 1951. După 50 de ani, s-a înființat Ordinul Arhitecților din România ca organism de reglementare a profesiei liberale de arhitect. Legea a reinstaurat normalitatea și în practica noastră de arhitectură.

În concluzie, U.A.R. și O.A.R. sunt cele două emisfere ale aceleiași inteligențe colective: una - memoria culturală și continuitatea, cealaltă - instrumentul de reglementare și acțiune.

Unitatea noastră nu mai este o opțiune romantică, ci o strategie de supraviețuire profesională. Nu ne putem permite luxul disputelor mărunte și al orgoliilor care ne fragmentează. Divizați și captivi în tensiuni interne nedemne, profesia noastră riscă să își piardă relevanța în fața societății.

Să ne canalizăm energia acolo unde contează: în calitatea spațiului construit, în apărarea statutului arhitectului și în viitorul tinerilor.

Uriașii de ieri și-au făcut datoria. Este rândul nostru să demonstrăm că suntem demni de moștenirea lor.

BULETINUL INFORMATIV AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN ROMÂNIA

BUCUREȘTI
24-25 SEPTEMBRIE
2026

REUNIUNEA PREȘEDINȚILOR STRUCTURILOR TERITORIALE

Ședința președinților structurilor teritoriale ale Uniunii Arhitecților din România s-a desfășurat la Centrul de Cultură Arhitecturală al U.A.R. din strada Jean Louis Calderon nr. 48, București, în zilele de 24-25.09.2026.

Au participat președinta UAR, membrii Senatului, Colegiului Director, președinții structurilor teritoriale ale Uniunii Arhitecților din România și membri ai conducerii UAR central.

UN MOMENT SPECIAL

Președinta UAR, arh. Ileana Tureanu, a deschis lucrările ședinței cu un moment de reculegere în memoria profesorului arh. Vasile Mitrea, a prezentat momente importante din activitatea acestuia, inclusiv în slujba Uniunii Arhitecților din România, a menționat și publicarea și lansarea, în cadrul BNA 2025, a cărții **Spațiile verzi ale Clujului. 1316-2022**, al cărei autor este profesorul Vasile Mitrea. La inițiativa arh. Cătălin Trandafir, președintele UAR Cluj-Sălaj, premiul acordat de UAR unui student excepțional din cadrul Facultății de Arhitectură din cadrul Universității Tehnice din Cluj-Napoca va fi numit „Vasile Mitrea - New Talent”.

CINE SUNT PREȘEDINȚII ȘI CE GÂNDURI AU

Președinta Ileana Tureanu și-a exprimat dorința ca întâlnirea să se desfășoare întru-un cadru agreabil, în care fiecare participant să își prezinte inițiativele și proiectele și a invitat președinții structurilor teritoriale să se prezinte.

Text: Mirela MERCURIANU

Arh. Alexandru Bălan

Arh. Alexandru Rugescu

Arh. Gabriela Petrescu

Arh. Mircea Țibuleac

Arh. Cătălina Chiculiță

Arh. Sorin Ciomârtan

Arh. Alexandru Bălan, președintele UAR Constanța-Tulcea, este la al doilea mandat în fruntea structurii cu peste 70 de membri, a evocat organizarea la Constanța a galelor de premiere a două secțiuni ale Bienalei Naționale de Arhitectură 2025. A avut o colaborare strânsă cu OAR Dobrogea, cu care dorește consolidarea comunicării și colaborării prin realizarea unui centru cultural comun și își propune să continue colaborarea cu Asociația Arhitecților din Bulgaria; inițiativă încurajată de președinta UAR, care dorește o colaborare mai bună cu Bulgaria pentru implicarea într-o posibilă Bienală Balcanică de Arhitectură.

Arh. Alexandru Rugescu, președinte UAR Hunedoara-Gorj, este la primul mandat de președinte și pentru prima dată membru în Senatul UAR, în Comisia de cultură și dorește să se implice în activitatea culturală a UAR. Ar dori să găzduiască o Secțiune a BNA 2027, la Deva.

Arh. Gabriela Petrescu, președinte UAR București Sector 3 - este la al treilea mandat de președinte și de membru în Senatul UAR. S-a implicat în cunoașterea membrilor din sectorul 3 și a problemelor acestora și ar dori să continue programul pe care l-a inițiat acum mai mulți ani, de cunoaștere a arhitecților evrei din perioada interbelică și a Cartierului Evreiesc din București.

Arh. Mircea Țibuleac, președinte al UAR Sibiu - s-a implicat în obținerea și reabilitarea unui spațiu primit în administrare de la Primăria Municipiului Sibiu, în care funcționează Centrul de Cultură Arhitecturală Sibiu al UAR; în acest spațiu se organizează permanent activități și evenimente culturale locale și naționale - unul de anvergură fiind organizarea unor secțiuni ale Bienalei Naționale de Arhitectură. La Sibiu se editează lunar Buletinului Informativ UAR Sibiu - online, distribuit la aprox. 4.000 adrese.

Arh. Cătălina Chiculiță, președintele UAR Galați-Brăila-Buzău-Vrancea - este la primul mandat de președinte, este interesată să se implice în proiectele culturale care să fructifice valorile arhitecturale locale.

Arh. Sorin Ciomârtan, președinte UAR București Sector 4 - este la primul mandat de președinte și la al treilea mandat de membru al Senatului. El coordonează programul UAR derulat prin Rețeaua de Sănătate Regina Maria și dorește să inițieze programe privind spațiile verzi ale curților școlilor din sectorul pe care îl reprezintă pentru asigurarea participării populației școlare la activități extra-curriculare.

Arh. Dragoș Ciolacu, președintele Filialei Iași a UAR - este președinte de mai multă vreme și este la primul mandat de membru al Senatului UAR. S-a implicat pe plan local in stabilirea unei bune colaborări culturale și profesionale cu celelalte structuri UAR vecine și cu cele ale Ordinului Arhitecților, a inițiat, coordonat și implementat proiecte culturale și profesionale pe plan local, a organizat și coordonat secțiuni ale Bienalei Naționale de Arhitectură - 4 ediții, și-a propus să coopteze mai mulți arhitecți tineri în proiectele culturale pentru că are o relație foarte bună cu tinerii arhitecți și studenții în activitatea sa de profesor.

Arh. Dragoș Ciolacu

Arh. Iulian Mirea

Arh. Iulian Mirea, președintele Filialei Alba a UAR - menționează că este membru de mulți ani în UAR și își propune o mai bună colaborare cu celelalte structuri locale ale Uniuni Arhitecților, propune inițierea de proiecte culturale cu mai multe structuri locale, astfel încât acestea să acopere un teritoriu mai mare.

Arh. Gelu Tudorache, președintele Filialei Regionale Bacău-Neamț - este de mai multe mandate președinte și a fost membru în Senatul UAR până în 2016. A încercat să rezolve cât mai multe probleme ale membrilor filialei, a trecut și prin momente dificile pentru că nu a avut spațiu pentru sediu, în prezent are un spațiu atribuit de Consiliul Județean Bacău.

Arh. Gelu Tudorache

Arh. Silvia Pintea

Arh. Silvia Pintea, președintele UAR București Sector 2 - este membră a Senatului UAR de trei mandate, s-a ocupat de proiecte și evenimente culturale în cadrul Bienalei Naționale de Arhitectură și, de-a lungul timpului, a fost curator al mai multor secțiuni, a inițiat colaborarea UAR cu Asociația Crucea Galbenă pentru servicii medicale pentru membrii și cu Asociația Crucea Roșie pentru organizarea unor cursuri de prim-ajutor.

Arh. Ane Marie Gacichevici, delegată din partea **Filialei Muntenia** (în lipsa arh. Adrian Dumitrescu, președinte al Filiale Muntenia a UAR), a activat in cadrul administrației publice locale și dorește să inițieze mai multe proiecte pe plan local în colaborare cu UAR.

Arh. Adrian Dumitrescu

Arh. Șerban Ionescu

Arh. Șerban Ionescu, președinte al UAR Argeș-Vâlcea - este la primul mandat de președinte al UAR Argeș-Vâlcea, a început activitatea cu organizarea unui eveniment cultural exclusiv cu fonduri obținute dintr-o sponsorizare locală și totul a decurs bine, astfel încât va continua astfel de inițiative, la care să se implice și să participe cât mai mulți membri.

Arh. Silviu Andrei Stoian

Arh. Yvonne Toader

Arh. Silviu Andrei Stoian, președinte al UAR Brașov-Covasna-Harghita - este la primul mandat de președinte, și-a propus realizarea de proiecte culturale pe plan local și dorește să găzduiască cel puțin o secțiune a Bienalei Naționale de Arhitectură 2027.

Arh. Yvonne Toader, membru al Senatului, la primul mandat, are mai multe proiecte culturale pe care dorește să le realizeze.

Arh. Ramona Isăcescu, președinte al UAR București Sector 6 și Ilfov - este la primul mandat de președinte, dorește să se implice în desfășurarea activităților culturale, își propune să cunoască bine membrii structurii și să îi reprezinte cât mai bine.

Arh. Ramona Isăcescu

Arh. Cătălin Trandafir

Arh. Cătălin Trandafir, președintele al UAR Cluj-Sălaj - este la primul mandat de președinte, are multe proiecte și inițiative pe care urmează să le prezinte, administrează un cont de Facebook al UAR Cluj-Sălaj, foarte activ, care contribuie la îmbunătățirea vizibilității UAR pe plan local.

Arh. Vlad Gaivoronschi se află la primul mandat de membru al Senatului UAR - este membru al Uniunii Arhitecților din România de 25 de ani și s-a implicat în organizarea Bienalei Naționale de Arhitectură (BNA), desfășurată la Timișoara în 2025. De asemenea, este colaborator permanent al revistei Arhitectura și a contribuit la organizarea lansării acesteia la Timișoara.

Arh. Vlad Gaivoronschi

Arh. Ion Andriu

Arh. Ion Andriu, președintele al UAR Suceava-Botoșani - este președinte de mai multe mandate și a avut și mandate de președinte la OAR Filiala Nord-Este, fără a îndeplini aceste mandate în același timp; a stabilit o colaborare foarte bună între UAR, UAR Suceava-Botoșani și OAR Nord-Est în cadrul programul „Zilele Culturii urbane la Uzina de Apă Suceava".

Arh. Angela Kovács, președinte al UAR Mureș-Bistrița Năsăud - dorește să continue organizarea de evenimente culturale așa cum a făcut și până acum, își exprimă disponibilitatea pentru calitatea de curator în cadrul unor secțiuni BNA și este rugată să stabilească o colaborare cu Universitatea de Medicină și Farmacie Târgu Mureș, în cadrul căreia funcționează secția de Arhitectură, pentru încheierea unui protocol în vederea acordării unor premii pentru studenții merituoși.

Arh. Emilian Ștefârță, președintele al Filialei Sud-Vest Oltenia a UAR - este la primul mandat de reprezentare a acestei

structuri teritoriale și are o bună colaborare cu OAR Oltenia. Fost director al Muzeului de Artă, are proiecte culturale și inițiative de evenimente. Dânsul prezintă câteva probleme legate de amenajarea unui spațiu deținut în închiriere de la Primăria Municipiului Craiova, spațiu necesar pentru desfășurarea activității.

Arh. Daniela Radu, președinte al UAR Dâmbovița - este la primul mandat și prezintă problema spațiului restrâns pentru desfășurarea activităților și face propuneri în acest sens, menționează că este profesor de arte și are o relație foarte bună cu școlile de profil, dorește să inițieze mai multe proiecte pentru lărgirea cunoștințelor elevilor privind domeniul arhitecturii.

Arh. Laura Zaharia, președinte al UAR Maramureș-Satu Mare - este la primul mandat, dar a colaborat cu doamna arh. Ildiko Mitru de-a lungul anilor în realizarea proiectelor culturale si evenimentelor din cadrul BNA și va continua să facă acest lucru și să preia inițiativa altor proiecte.

Arh. Casandra Roșu, președintele UAR București Sector 5 - este și membru al Senatului la al treilea mandat, s-a implicat în cunoașterea și rezolvarea problemelor membrilor vârstnici, a încercat atragerea și implicarea membrilor tineri ai structurii pe care o reprezintă.

Arh. Liviu Bojic, președinte al structurii UAR Timiș-Caraș Severin - este la primul mandat și dorește să inițieze proiecte și să realizeze un centru cultural expozițional la Timișoara.

Arh. Adalbert Botoș, președintele UAR Arad-Bihor - este la primul mandat și va încerca să stabilească o colaborare mai bună cu membrii din Bihor și propune proiecte culturale la nivel local.

Arh. Marian Moiceanu, președintele UAR București Sector 1 și membru în Senatul UAR: menționează că a avut o colaborare cu Uniunea Arhitecților de foarte mult timp prin realizarea unor proiecte culturale și profesionale importante, în calitate de rector al Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” București, în prezent este președinte al Forumului Academic UAUIM, a obținut Premiul pentru Arhitectură al Academiei Române.

Arh. Dan Nițescu, trezorierul Uniunii Arhitecților din România, la al doilea mandat, membru în Senatul UAR și Colegiul Director.

Arh. Angela Kovács

Arh. Emilian Ștefârță

Arh. Daniela Radu

Arh. Laura Zaharia

Arh. Casandra Roșu

Arh. Liviu Bojic

Arh. Adalbert Botoș

Arh. Marian Moiceanu

Arh. Dan Nițescu

Arh. Cristina Gociman

Arh. Ildiko Mitru

Arh. Mirela Didă

Arh. Cristina Gociman este membru al Senatului UAR și vicepreședinte cu problemele sociale - membru al UAR de 47 de ani, profesor al Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” București în cadrul Școlii doctorale, a inițiat mai multe proiecte culturale și evenimente în cadrul BNA, expoziții și parteneriate UAR și UAUIM.

Arh. Ildiko Mitru este membră a Senatului UAR și vicepreședinte cu problemele culturale - a participat la realizarea mai multor evenimente și proiecte culturale în cadrul BNA, membru juriu secțiuni BNA și propune continuarea acestora.

Arh. Mirela Didă este membră a Senatului și vicepreședinte cu problemele organizatorice și economice, la al doilea mandat. Amintește că pe data de 14 noiembrie este Ziua Dobrogei.

Președinta UAR, arh. Ileana Tureanu, prezintă președinților structurilor teritoriale componența Senatului UAR, a Colegiului Director și componența comisiilor permanente ale Senatului.

CENTRELE CULTURALE ALE UAR

Centrul Cultural al UAR de la Sibiu este prezentat de arh. Mircea Țibuleac:

- spațiul din Piața Mică nr. 24, a fost dat în administrare Uniunii Arhitecților din România de către Primăria Municipiului Sibiu pe o perioadă de 15 ani, cu condiția restaurării din fonduri proprii ale Uniunii Arhitecților din România în primii 5 ani de la încheierea contractului de administrare. În acest centru cultural s-au desfășurat multe evenimente culturale - expoziții, conferințe, ateliere profesionale, simpozioane, proiecții de filme, școli de vară.

Centrul Cultural Casa cu Blazoane din sat Chiojdu, comuna Chiojdu, județul Buzău, imobil monument istoric aflat în proprietatea Uniunii Arhitecților din România, este prezentat de arh. Ileana Tureanu, care subliniază activitățile organizate în parteneriat cu Asociația Arhipera, ce se desfășoară de 8 ani și au reunit școli de vară, ateliere de meșteșuguri, excursii documentare cu elevii și copiii din Chiojdu.

Este prezentată studenta Ema Bucur, primul copil din Chiojdu participant și la activitățile Arhipera, care a devenit studentă la Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București. Președinta UAR propune acordarea unui premiu/ bursă pentru studenta Ema Bucur și o invită să se prezinte

și să explice ce a însemnat implicarea Asociației Arhipera pentru ea. Doamna director executiv, Adriana Tănăsescu, menționează și faptul că Centrul Cultural Casa cu Blazoane a devenit, în timp, un așezământ cultural al satului Chiojdu prin implicarea corpului didactic și a preotului satului.

Despre **Centrul Cultural al UAR de la Uzina de Apă Suceava** a vorbit arh. Constantin Gorcea. La Uzina de Apă, UAR Suceava-Botoșani este împreună cu Filiala OAR Nord Est, realizându-se o bună colaborare la nivel local între cele două organizații ale arhitecților. Evenimentul organizat anual este un program cultural ajuns la ediția a XIII-a, care a însemnat și realizarea unor relații de bună colaborare cu arhitecții din Ucraina și Republica Moldova. Propune o expoziție „Patrimoniul viu”.

Președinta UAR propune ca expoziția să fie însoțită de o broșură.

Arh. Dragoș Ciolacu, președintele Filialei Iași, dorește să pună bazele unui centru de cultură urbană și la Iași. Menționează că, la Iași, sunt organizate evenimente care au devenit tradiție în cadrul unor proiecte și programe culturale importante, cum este și Bienala Națională de Arhitectură, și informează că, începând din acest an, se va organiza și Festivalul de Artă Sacră. El oferă detalii despre programul festivalului.

Doamna președintă a UAR salută inițiativa domnului arh. Ciolacu de a omagia viața și opera arhitectului Nicolae Porumbescu, amintind despre expoziția lui Laurian Ghinițoiu cu aceeași temă și propune și realizarea unui album cu opera arhitectului Nicolae Porumbescu.

Doamna președintă l-a invitat pe arh. Marian Moiceanu să vorbească despre programul de studii de restaurare de la Sibiu, din cadrul Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”. Acesta a prezentat pașii parcurși în realizarea acestui program de studii la Sibiu, dorind inițial să pună bazele unei facultăți de arhitectură la Sibiu.

Doamna președinte, arh. Ileana Tureanu, insistă că UAR ar trebui să elaboreze, pentru micile localități, ghiduri referitoare la patrimoniul construit, la clădirile reper și iconice, pentru a evita acțiunile ce vizează distrugerea sau demolarea lor, repere pentru conștiința publică.

Domnul arh. Dragoș Ciolacu spune că, la Iași, s-a început elaborarea unui ghid al personalităților din arhitectura locală.

Domnul arh. Cătălin Trandafir propune dezvoltarea unui program la Cluj - Open Houses, program care se desfășoară și în alte state. Au loc dezbateri pe tema ghidurilor de arhitectură și urbanism și programelor dedicate monumentelor de arhitectură.

Se concluzionează că este necesară elaborarea unor ghiduri de arhitectură și urbanism pe înțelesul tuturor, pentru o mai bună cunoaștere a regulilor de construire.

SESIUNEA DIN DATA DE 25.09.2026

Sesiunea a II-a a reuniunii a început cu proiecția filmului dedicat secțiunii Revitalizare Rurală, film realizat în cadrul secțiuni „Rural" a Bienalei Naționale de Arhitectură din 2025, de echipa din Maramureș condusă de arh. Ildiko Mitru.

Doamna arh. Ileana Tureanu explică celor prezenți ce înseamnă organizarea Bienalei Naționale de Arhitectură, pornind de la tema acesteia și până la cele mai mici detalii logistice.

Mai mulți președinți de structuri teritoriale își exprimă dorința ca și orașe precum Deva, Brașov, Alba Iulia să fie gazde ale unor secțiuni ale BNA 2027.

Cotizația începând cu anul 2027

Trezorierul UAR prezintă situația execuției bugetare la 7 luni, menționează că au crescut mult cheltuielile legate de întreținerea clădirilor de patrimoniu și propune creșterea cuantumului cotizației, pentru ca în anul 2027 să se realizeze un buget echilibrat.

Mai mulți președinți de structuri teritoriale au fost de acord cu creșterea cuantumului cotizației.

LEGEA TIMBRELOR CULTURALE

Doamna director executiv, Adriana Tănăsescu, a prezentat informații despre evoluția proiectului de modificare și completare a Legii nr. 35/1994 privind timbrele culturale.

Doamna director executiv a prezentat aspectele juridice și administrative privind structurile Uniunii Arhitecților din România cu personalitate juridică și structurile teritoriale fără personalitate juridică.

TUR DE MASĂ - CONCLUZII

Doamna președintă a UAR, arh. Ileana Tureanu, invită președinții structurilor teritoriale ale UAR să prezinte concluziile acestei întâlniri.

Arh. Stoian Silviu Andrei prezintă câteva idei despre un proiect cultural pe care să îl organizeze la Brașov și insistă pentru organizarea la Brașov cel puțin a unei secțiuni a BNA 2027.

Arh. Alexandru Bălan își propune să aducă membrii mai aproape, să realizeze fototeci cu povești ale membrilor în vârstă, fototeci care să se realizeze prin atragerea de sponsorizări și dorește implicarea UAR Constanța-Tulcea în continuare în cadrul Bienalei Naționale de Arhitectură.

Arh. Alexandru Rugescu își propune promovarea obiectivelor și proiectelor UAR în rândul membrilor și își exprimă întreaga disponibilitate de a participa la organizarea Bienalei Naționale de Arhitectură, prin desfășurarea uneia dintre secțiuni la Deva.

Doamna președintă, arh. Ileana Tureanu, propune organizarea unei expoziții la Deva cu tema Horia Creangă și Henrieta Delavrancea Gibory, iar domnul arh. Alexandru Rugescu promite ca se va ocupa de obținerea unui spațiu pentru organizarea acestei expoziții.

Arh. Daniela Radu se oferă să se implice în dezvoltarea de proiecte educaționale pentru inițierea tinerilor elevi în domeniul arhitecturii și al artelor și menționează că are o relație foarte bună cu liceele de pe plan local.

Arh. Gabriela Petrescu își propune să realizeze o comunicare mai bună cu membrii din sectorul 3 și are mai multe propuneri de proiecte culturale.

Arh. Sorin Ciomârtan prezintă inițiativa sa despre proiectul transformării spațiilor din curtea școlilor din sectorul 4 în spații verzi și, în acest sens, precizează că a participat la o discuție cu primarul sectorului 4 din București. Are în intenție și realizarea unei expoziții cu tema momentului înființări orașului București în colaborare cu UAR București Sector 3.

Arh. Dragoș Ciolacu va organiza în continuare proiectele culturale care au devenit tradiție și va face noi demersuri pentru obținerea unui spațiu adecvat desfășurării activității filialei și pentru o mai buna vizibilitate a arhitecturii și activității arhitecților.

Arh. Marian Moiceanu dorește creșterea prestigiului Uniunii Arhitecților din România, atragerea de fonduri la bugetul UAR și o bună colaborare cu reprezentanții celorlalte structuri ale UAR din București. Dorește ca, prin activitatea sa, relațiile dintre OAR și UAR să se dezvolte.

Arh. Gelu Tudorache va continua proiectul cultural inițiat în

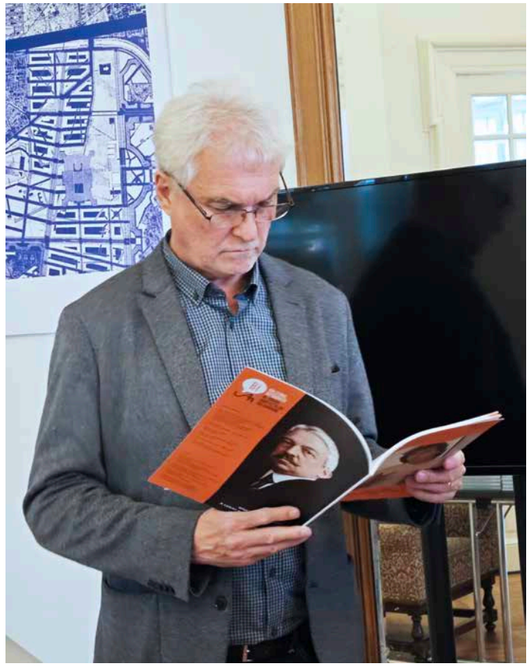

2025 cu tema „Patrimoniu uman și Patrimoniu cultural” și va face demersuri pentru a obține de la administrația publică locală un spațiu, cu titlu gratuit, pentru activități expoziționale și culturale.

Arh. Silvia Pintea își arată disponibilitatea de implicare în proiectul Arte și Arhitectură și dorește realizarea unui ghid al clădirilor monument istoric aflate în pericol împreună cu UAR București Sector 1 și propune extinderea acestui ghid și pentru monumente istorice din alte orașe.

Arh. Ramona Isăcescu își exprimă dorința de a se implica alături de doamna arh. Daniela Radu în proiectele cu promovarea arhitecturii prin celelalte arte, dorește să realizeze o adresă de e-mail oficială a UAR București Sector 6 și Ilfov pentru a comunica cu membrii structurii teritoriale.

Arh. Laura Zaharia dorește să se implice în organizarea Bienale Naționale de Arhitectură, continuarea demersurilor pentru a obține spații pentru organizarea unor expoziții, onorarea arhitecților locali prin documentare despre aceștia.

Arh. Șerban Ionescu dorește realizarea la Pitești a unei mai bune comunicări la nivelul comunității arhitecților, regăsirea identității orașului, realizarea unei liste cu monumentele din oraș și obținerea aprobării amplasării unui bust al unui arhitect reprezentativ, de aceea va iniția o colaborare cu primăria orașului.

Arh. Casandra Roșu își propune continuarea colaborării cu membrii sectorului 5 și atragerea și implicarea tinerilor arhitecți din sector în activitățile Uniunii Arhitecților din România. Propune un proiect prin care să realizeze un studiu aprofundat al cartierului Cotroceni privind arhitectura. Un astfel de proiect își propune și pentru zona Piața Unirii.

Arh. Ion Andriu dorește continuarea programului cultural devenit tradiție - „Zilele culturii Urbane la Uzina de apă Suceava”. De asemenea, va iniția un eveniment - „Zilele elevului arhitect” și un ghid al clădirilor de patrimoniu de la nivel local.

Arh. Angela Kovács prezintă realizarea unei bune colaborări cu Universitatea de Medicină și Farmacie din Târgu Mureș pentru înființarea unei secții de Arhitectură în limba engleză cu ajutorul domnului arh. Marian Moiceanu. Își exprimă disponibilitatea colaborări în continuare pentru organizarea

Bienalei Naționale de Arhitectură și deschiderea pentru colaborarea în acest sens cu UAR Brașov-Covasna-Harghita și Filiala Alba a UAR. Aceasta propune extinderea acordării de premii de excelență de către UAR și pentru unii studenți merituoși din cadrul secției de Arhitectură din cadrul Universitatea de Medicină și Farmacie din Târgu Mureș.

Arh. Silviu Andrei Stoian propune organizarea, la nivel național, a unui forum de arhitectură anual care să se numească F.O.R.M.A., unde să aibă loc dezbateri profesionale, workshopuri și concluzii și la care să fie invitați reprezentanți ai UAR, OAR și RUR.

Domnul arh. Cătălin Trandafir - a creat un calendar cu proiecte culturale pentru un an și își oferă disponibilitatea de a realiza un calendar cu evenimente culturale din toată țara cu ajutorul unei aplicații bazate pe inteligența artificială. Domnul arh. Cătălin Trandafir dorește să inițieze un proiect prin care să se realizeze o serie de interviuri cu 6 întrebări pentru fiecare arhitect clujean care dorește să participe și să se realizeze o arhivă/bază de date cu opiniile arhitecților din comunitatea locală. Acesta mai dorește să realizeze ghiduri de intervenții în spațiile locative colective care să ajungă la asociațiile de proprietari. Aceste ghiduri sunt foarte bune pentru că proprietarii din cadrul ansamblurilor de locuințe private realizează intervenții care afectează construcția.

El prezintă faptul că s-a inițiat realizarea unui ghid de arhitectură clujeană și se dorește continuarea și extinderea proiectului și propune ca lansarea Revistei Arhitectura să se organizeze și la Cluj.

Doamna președintă, arh. Ileana Tureanu, este de acord cu organizarea lansării Revistei Arhitectura și la Cluj, și la Timișoara.

LANSAREA NR. 3–4/2026

Text: Ioana ALEXE

BUCUREȘTIUL CARE… NE AȘTEAPTĂ

Pe 10 septembrie 2026, am lansat numărul 3-4 al revistei *Arhitectura*, „Bucureștiul care…”. Titlul rămâne intenționat neterminat. Fiecare autor, fiecare cititor și fiecare bucureștean îl poate încheia după experiența lui: Bucureștiul care a fost, care ar fi putut fi, care are grijă, care nu s-a mai făcut…

Numărul pornește de la un oraș care există în paralel cu cel construit: Bucureștiul proiectelor, al concursurilor și al scenariilor urbanistice rămase, integral sau parțial, pe hârtie. Punctul de plecare este concursul București 2000 și marile scenarii ale anilor ’90, urmate de felul în care orașul a fost imaginat, proiectat, administrat, amânat, abandonat și, uneori, reluat. Din acest material se conturează un fel de atlas critic al Bucureștiului construit și neconstruit, prins între viziune și improvizație, între patrimoniu și dezvoltare, între inițiativă colectivă și neisprăvire.

Revista are 24 de contribuții, de la documente de arhivă și cercetări la eseuri și interviuri, iar miza lor comună este distanța dintre proiect, decizie și realizare. Dorin Ștefan deschide cu „București viitorul trecut”. Urmează dosarul concursului București 2000, citit din mai multe unghiuri: Cristina Dobreanu îl urmărește în presa vremii, între promisiunea unui „Manhattan dâmbovițean” și realitatea autohtonă, Gabriel Pascariu vorbește despre un demers generos și bine intenționat, ignorat și căzut în uitare, iar Augustin Ioan scrie despre topoi ai anilor nouăzeci. Piața Revoluției se întoarce în concursul din 1997 prin textul lui Dan Marin. „Esplanada” care n-a mai fost este povestită de Gheorghe Pătrașcu, iar Dâmbovița, „râul care n-a mai fost - și care va fi”, de Tamina Lolev.

Foto: Andrei Bîrsan, București, anii 1990

Foto: Andrei Bîrsan, București, anii 1980

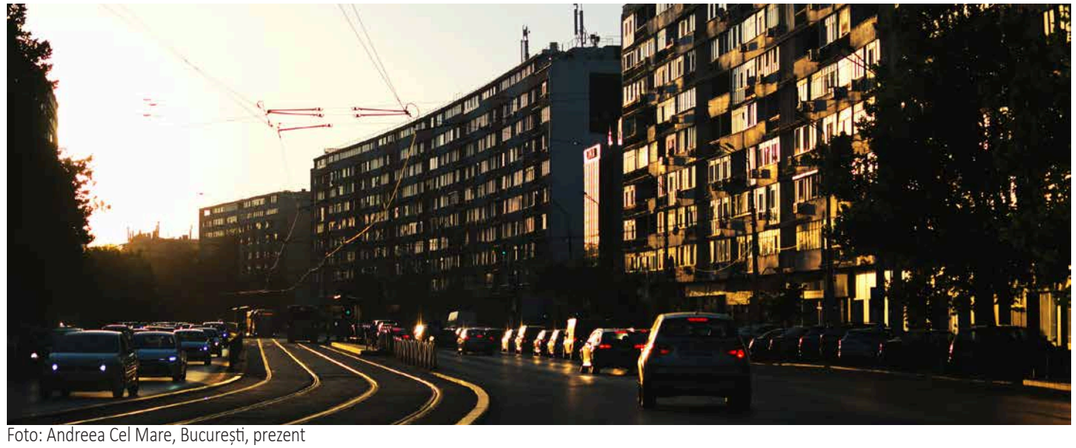

Foto: Andreea Cel Mare, București, prezent

"BUCUREȘTI - 2000" speranța unei capitale

Capitala României, Bucureștiul, este astăzi neîndoielnic un oraș unic în felul său în Europa, prin faptul că "beneficiază" în partea lui centrală de o mare suprafață de teren liber și de una și mai mare de zone destructurate, rezultat al intervenției fără noimă din timpul și din cauza dictaturii.

Singurul oraș care poate fi eventual comparat, din acest punct de vedere cu Bucureștiul, este Berlinul: datorită Zidului, este traversat și el de o enormă rană, încă nevindecată.

Începută imediat după devastatorul cutremur din 1977, "operațiunea Centrul

Se spune că Roma nu a fost durată într-o singură zi. E nevoie de timp, de mult timp, pentru a construi și orașul nu își găsește sensul său adevărat, chipul și personalitatea proprie, decât odată cu trecerea veacurilor...

Trebuie însă mult mai puțin timp pentru a distruge și nu se poate imagina ce prejudiciu poate fi adus echilibrului unui oraș, atât din punct de vedere arhitectural cât și social sau uman, printr-o operație de urbanism ce trădează țesutul urban existent.

Bucureștiul a suferit. Cum să se procedeze

Uniunea Arhitecților din România dă dovadă de maturitate și curaj propunându-și să lanseze, în acord cu Uniunea Internațională a Arhitecților, un concurs internațional menit să identifice cele mai bune soluții pentru această problemă. Sunt convins că un astfel de concurs va constitui o importantă referință din multe puncte de vedere - prin anvergură și complexitate dar și prin învățămintele ce vor putea fi trase dintr-o experiență de "re-compunere" urbană ce ține seama atât de constrângerile de natură materială ale orașului cât și de bunăstarea locuitorilor săi.

Sper ca această inițiativă va permite Bucureștiului să redevină ceea ce a fost: un oraș al artei și spiritului și adresez cele mai bune urări de succes tuturor celor care, indiferent la ce nivel, lucrează în favoarea renașterii sale - suntem numeroși cei care o dorim promptă și glorioasă.

Alături de proiectele care nu s-au realizat sunt orașul trăit și orașul administrat. Teodor Frolu publică fragmente dintr-o practică urbană între 1998 și 2026. Cristi Borcan scrie despre Bucureștiul care are grijă. Dan Dinoiu propune un București al „nostru (modern)". Constantin Enache scrie despre neisprăvire, iar Irina Zamfirescu despre geografiile de clasă în locuire. Cristian Eduard Drăgan vede orașul ca un „Mic Neo-Tokyo" și îl numește hiperstiție, iar Cristian Beșliu îl desenează din trei linii. Teatrul Național are o poveste cu mai multe vieți, spusă de Gabriela Tabacu, și un interviu cu Romeo Belea și Claudia Nedelcu-Duca, „Șef de proiect la 29 de ani". Calea Victoriei 176 este reconstituită de Silvia Costiuc. Justin Baroncea întreabă, în textul despre Brambureşti: „Vezi proiectul? Unde-i orașul?". Monica Lotreanu urmărește drumul de la promisiunile unui concurs la realitatea unei împliniri arhitecturale.

Pentru noi, acest număr este un act de recuperare a memoriei orașului, un act de naștere al posibilităților. Bucureștiul își uită ușor proiectele: concursurile se încheie, juriile se destramă, planșele ajung în arhive, iar dezbaterea publică merge mai departe ca și cum nimic n-ar fi fost propus înainte. Din această uitare se nasc, de decenii, aceleași întrebări puse de la capăt, despre Dâmbovița, despre centrul orașului, despre Piața Revoluției, despre cine decide și cine răspunde. Un număr care adună la un loc arhiva, presa vremii, cercetarea, mărturia celor care au proiectat și cea a celor care au administrat înseamnă un început de continuitate, iar fără ea orașul nu poate învăța din propriile greșeli și nici din propriile intuiții. Acesta a fost și motivul pentru care numărul are peste 300 de pagini și, dacă nu s-ar fi terminat timpul alocat, am fi continuat să adăugăm alte și alte hărți ale acestei lumi neconstruite.

Foto: Andrei Bîrsan, București, anii 2000

Imagine: Andrei Tomeci, București

Proiectul „Esplanada”

InterContinental – TNB, imagine de prezentare

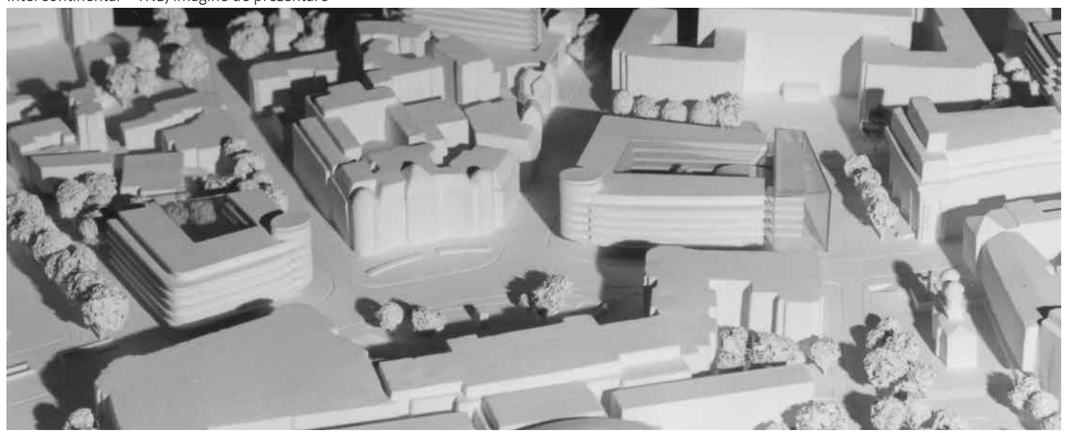

Piața Revoluției, proiect de concurs, 1997. Autori: Dan Marin și Zeno Bogdănescu. Foto: Gheorghe Dumitru, revista Arhitectura, nr. 1–2/1998

Pentru redacție, acest număr are și o istorie. Ne-am dorit o dată să facem un număr despre acest București, al proiectelor și al speranțelor rămase pe hârtie, iar el ne-a ieșit atunci, în 2019, un număr despre concursuri. Numărul 683-684, „Concurs”, a urmărit, de la Gabriela Petrescu și Alexandru Panaitescu, concursurile de arhitectură de la 1859 până în 1990, a trecut prin București 2000, prin concursul pentru Catedrala Patriarhală din 2002 și prin experiențele arhitecților care au participat la ele, și a încercat să înțeleagă instituția concursului în sine. Era, într-un fel, același teren, abordat prin instrument și nu prin oraș. Unele nume se regăsesc în ambele numere, de pildă Sorin Gabrea, Augustin Ioan și Dragoș Ciolacu, ceea ce arată cât de legată este discuția de ieri de cea de azi. Dacă atunci concursul a fost subiectul, acum subiectul este orașul pe care concursurile l-au imaginat și nu l-au primit întotdeauna. Poate că a fost nevoie de ocolul acesta, de o primă consemnare a concursurilor, pentru ca să putem acum scrie despre Bucureștiul care nu a fost, și despre cel care este, cu mai multă răbdare și cu mai multe surse la îndemână.

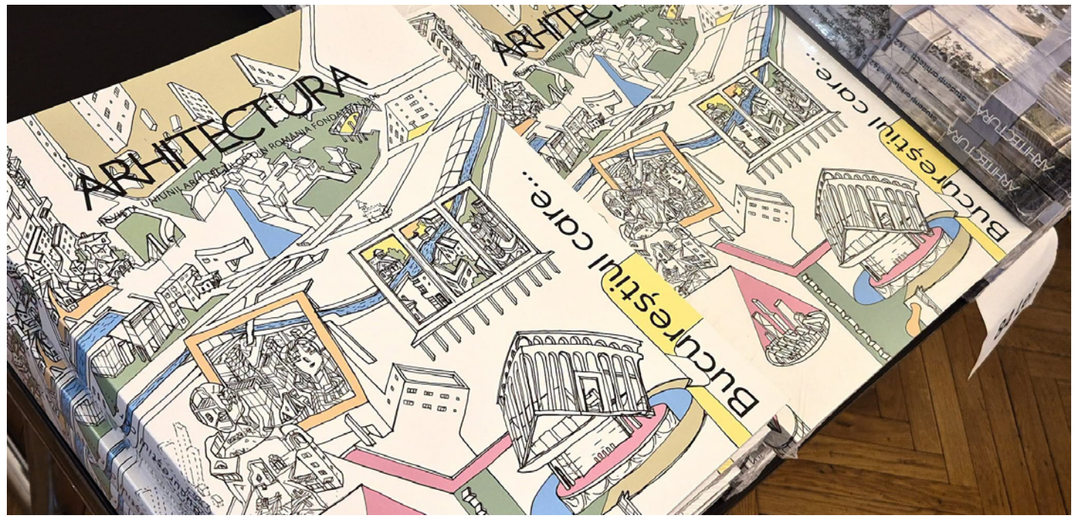

Lansarea a pornit de la ideea că cei care au făcut numărul sunt cei mai potriviți să-l prezinte. După o scurtă introducere, cuvântul a fost al autorilor și lansarea s-a transformat în 3 ore de dezbatere avidă, ore pe care nici nu le-am simțit trecând, atât de interesante și necesare au fost intervențiile. Am observat cât de diferite au fost opiniile vorbitorilor, însă deloc antagonice, semn că orașul este o polifonie, un cor de voci unite într-un ritm comun. Ne-a bucurat, și trebuie să spunem asta, numărul mare de oameni care au venit la lansare. L-am citit ca pe un semn că există interes real pentru acest fel de analiză, făcută din mai multe unghiuri, a memoriei orașului. Au venit arhitecți, istorici, urbaniști, autori ai numărului și oameni care locuiesc pur și simplu în București și vor să înțeleagă de ce arată cum arată. Faptul că am fost atât de mulți într-o seară dedicată unor proiecte „care n-au mai fost” spune că proiectele acestea contează încă și că memoria lor nu este doar treaba specialiștilor. Ne încurajează să continuăm.

Numărul apare în anul în care revista, fondată în 1906, împlinește 120 de ani. Un jurnal de breaslă care are în spate o asemenea vârstă poate face ceea ce puține instituții își permit: **să țină minte**. Mai multe texte pornesc din arhive, din presa anilor ’90, din caietele concursurilor, din planșe și fotografii rămase mult timp în afara dezbaterii publice. Ele arată că multe dintre întrebările de azi au fost puse și atunci, uneori cu aceleași argumente.

Bucureștiul acestui număr nu este nici un oraș de salvat, nici unul de condamnat. Este un oraș de înțeles, pentru că distanța dintre ce s-a vrut și ce s-a făcut a modelat ultimele trei decenii la fel de mult ca și ce s-a construit. „Bucureștiul care…” rămâne deschis, iar cititorii sunt invitați să-l continue. Revista poate fi comandată online, iar numărul și materialele sale sunt pe arhitectura-1906.ro.

cod QR link
https://arhitectura-1906.ro/nr/3-4-2026/

FEMEILE ARHITECT ȘI SATUL ROMÂNESC

Text: Iuliana CIOTOIU

„Casele mele, pe care le vedeți aici în poze, au iz românesc, dar sunt totodată moderne ca aspect și funcție, migălos aprofundate, care i-au făcut fericiți pe clienții mei... Ce păstrez în sufletul meu sunt casele de la țară și cele de pe malul mării.”

Henrieta Delavrancea-Gibory

Henrieta Delavrancea-Gibory, a patra femeie admisă la Școala Superioară de Arhitectură din București, în anul 1913, a avut privilegiul de a-l cunoaște pe Ion Mincu în casa părintească, apoi, la începutul carierei de arhitect, a lucrat cu Petre Antonescu - personalități marcante ale arhitecturii românești. Cunoscătoare subtilă a spațiului rural, percepând tradiția ca pe un proces de permanentă înnoire, Henrieta Delavrancea a reușit, mai mult decât oricare arhitect de la noi, o subtilă sinteză a modernității cu profunzimea spiritului arhitecturii românești, fiind autoarea unui impresionant număr de clădiri realizate în perioada interbelică, într-un stil inconfundabil, sub semnul spiritului locului.

A cercetat sistematic arhitectura tradițională, atât împreună cu prof. Romulus Vuia în 1956, în Parâng, cât și în perioada 1967-1972, ca arhitect la I.P.J. Ilfov în județele Mehedinți, Gorj, Ilfov, Buzău, Prahova. Într-un interviu, difuzat de Televiziunea Română, în anul 1978, pleda, cu dăruirea cu care simțise și crease toată viața, pentru păstrarea caracterului românesc al arhitecturii propuse pentru zonele rurale - case cu caracter românesc, dar cu tot confortul modern. „Dacă aș locui eu aici, aș fi mulțumită?”, a fost întrebarea pe care mărturisea că și-a pus-o

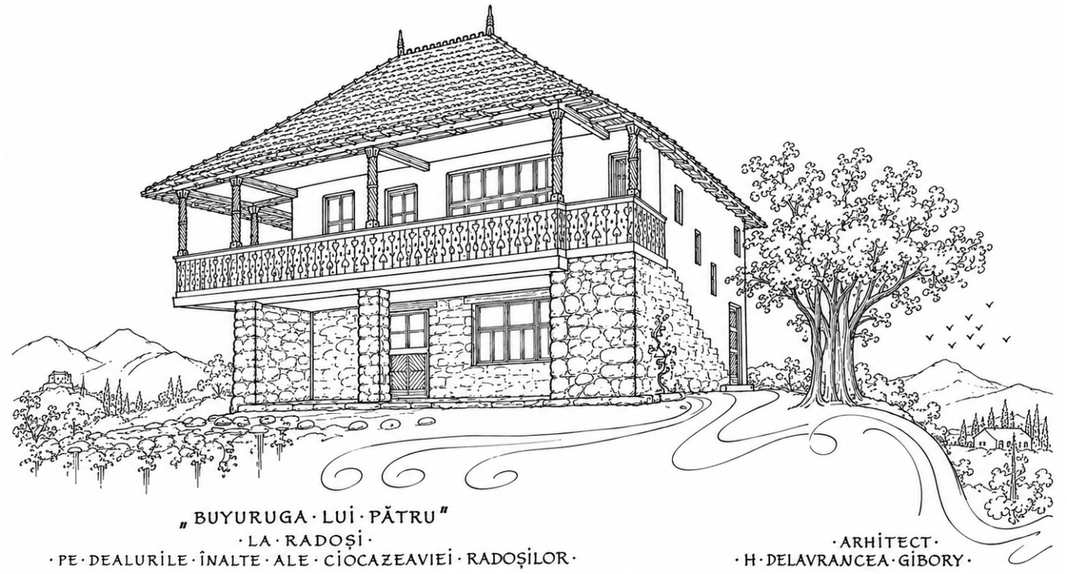

când lucra la proiectele pentru cataloagele de locuințe în mediul rural. Două exemple, mai puțin cunoscute, „Buturuga lui Pătru” și „Casa minierului”, extrase din catalogul I.P.J. Ilfov „Case Tradiționale pentru Gorj”, din 1973, sunt elocvente pentru modul în care Henrieta Delavrancea a perceput esența modului de viață și a spiritualității gorjene.

Arhiva Muzeului Țăranului Român cuprinde un important fond cu lucrări ale arhitectei Henrieta Delavrancea-Gibory.

Maria Cotescu a fost una dintre cele șase femei primite ca membre ale Societății Arhitecților Români în anul 1924. A participat la activitățile echipelor de cercetare monografică la Drăguș - 1929, Runcu - 1930, Cornova - 1931, coordonate de prof. Dimitrie Gusti. În arhiva Muzeului Național al Satului „Dimitrie Gusti" există planșe realizate de Maria Cotescu în timpul cercetărilor de teren.

Proiectele realizate ulterior au avut un pronunțat caracter modern, fără a fi influențate în vreun fel de experiența de cercetare monografică din anii 1929-1931: Hotel Cota 1400 din Sinaia, Atelierele Grivița, clădiri de birouri ale CFR, locuințe CFR. A publicat articole de teoria arhitecturii în *Revista Tehnică, Buletinul Societății Politehnice, Arhitectura și Revista Simetria.*

După cel de Al Doilea Război Mondial, *specialiștii de la Muzeul Satului* au realizat numeroase campanii de studiere a patrimoniului vernacular din toate zonele României, la care, în perioada 1973-2010, au participat și arhitectele muzeului: Gabriela Ambruș Mocanu, Ruxandra Popovăț, Iuliana Ciotoiu, Ioana Florescu. În arhiva Muzeului Național al Satului „Dimitrie Gusti" există relevee ale monumentelor din muzeu și planșe realizate în timpul cercetărilor de teren. În anul 2007, Iuliana Ciotoiu a publicat cartea *Arhitectura turismului rural*.

Fântână și adăpost pentru animale în gospodăria tradițională

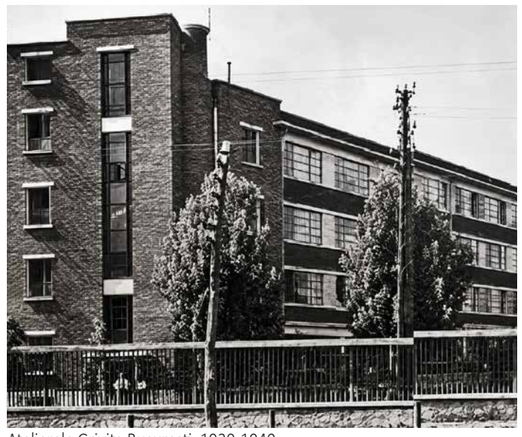

Atelierele Grivița București, 1930-1940

Hotel Cota 1400, Sinaia

Mihaela Bodea-Bonfert, *arhitectă la Muzeul de Istorie din Cluj*, a făcut cercetări pe Valea Arieșului în perioada 1982-1986, publicând, în anul 2001, împreună cu Ioan Opriș și Marius Porumb, cartea *Monumente istorice de pe Valea Arieșului - itinerarii culturale*.

LOCUINȚA SĂTEASCĂ DIN ROMÂNIA, proiect de cercetare la nivel național, la care au participat arhitecte din majoritatea institutelor de proiectare județene, s-a desfășurat între 1986 și 1988, o copie a releveelor realizate fiind păstrată la Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti" din București.

După 1989, breasla arhitecților a devenit din ce în ce mai preocupată de valorizarea patrimoniului de arhitectură vernaculară, fiind consemnată o serie de inițiative deosebit de valoroase:

2008-2015 *De-a arhitectura în sat - Școala de la Bunești* program educațional pentru copii, coordonat de arhitecta Ana-Maria Goilav;

2010-2017 *Universitatea de Vară Bucium*, model de regenerare a patrimoniului cultural rural, inițiată de *Rencontres Du Patrimoine Europe-Roumanie, Rper,* la care au participat arhitectele Ioana Cataniciu, Iozefina Postăvaru, Irina Dima, Ana-Andreea Jantea, Eliza Paloș, Andreea Pământ, Sabina Lucia Spinoiu, Codina-Elena Dușoiu, Mihaela Lazăr, Veronica Gancev, Cristina Bolog;

2015 *Școala de vară VERNA-CULTURA. Meșteșuguri tradiționale în contextul arhitecturii contemporane*, proiect cultural finațat de Uniunea Arhitecților din România din Fondul Timbrul de Arhitectură, inițiat și coordonat de arhitecta Andreea Matache;

2015, 2017 *Școala de vară Arhitext la Brăduleț - „Casa bunicilor"*, organizată de OAR Argeș, Fundația Arhitext Design și UAUIM, având-o ca asistent de specialitate pe Ioana Rizea - arhitect cu studii în antropologie.

2016 Ordinul Arhitecților din România a demarat *PROGRAMUL RURAL*, având ca obiective creșterea calității practicii profesionale în mediul rural, conștientizarea nevoii de protejare/promovare a zonelor cu specific local valoros, folosirea arhitecturii (cu toate domeniile conexe) ca pârghie în dezvoltarea economică a mediului rural pe baze ecologice / responsabile, elaborarea documentelor ce vor reglementa intervențiile în mediul rural;

2016-2019 Proiectul *GHIDURI DE ARHITECTURĂ PENTRU ÎNCADRAREA ÎN SPECIFICUL LOCAL DIN MEDIUL RURAL*, finalizat pentru 53 de zone etnografice. Coordonatoare ale unora dintre ghiduri au fost arhitectele Katalin Moscu, Laura Zaharia, Silvia Demeter-Lowe, Ignis Duvagi, Maria-Cristina Găvozdea, Diana Taloș, Cornelia-Elena Zaharia, Claudia-Georgeta Pîrvu;

2018 Proiectul *Cartarea meseriilor tradiționale și emergente și a produselor derivate din domeniul construcțiilor din România*, realizat cu contribuția arhitectelor Veronica Vaida, Marina Gingirof, Alexandra Mihailciuc, Laura Zaharia, Dana Raicu, Silvia Demeter-Lowe, Teodora Pop;

2018 Uniunea Arhitecților din România include, în premieră, în structura *Bienalei Naționale de Arhitectură, Secțiunea RURAL*, la care au participat 23 de proiecte, având ca autoare tinere arhitecte - Ioana Bârsan, Raluca Vișinescu, Irina Wrenn, Andreea Ioana Cordun, Andreea Matache, Adina Sztahura, Anca Mitrache, Elena Maria Ungureanu, Irina Scobiola, Anca Rusu, Anca Crețu, Lia Nicolescu, Anca Vâlceanu, Cristiana Moișanu, Anca Mihaela Constantin, Adriana Beca, Rodica Sim, Diana Taloș, Alexandra Mihailciuc, Doina Gabriela Sturdza, Otilia Sorete-Arbore.

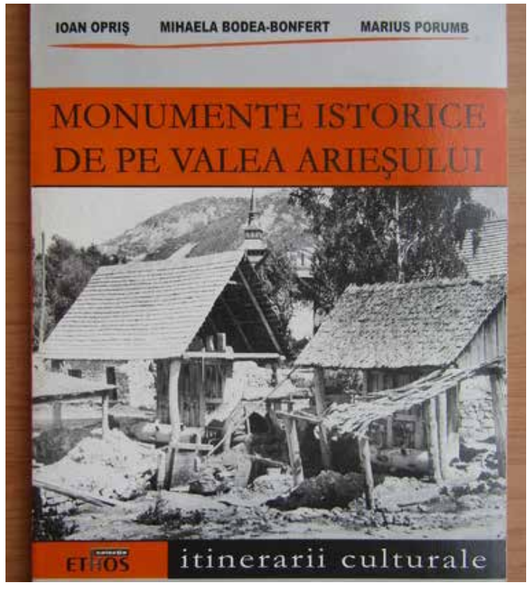

BULETINUL INFORMATIV AL UNIUNII ARHITECTILOR DIN ROMANIA

PREMIUL EUROPA NOSTRA 2026

Fotografie de epocă înfățișându-l pe Ádám Bánffy.
Sursa: pag. de Facebook a Castelului Bánffy din Răscruci

CASTELUL BÁNFFY DIN RĂSCRUCI

Restaurare Arhitectură - EKTRA Studio SRL: arh. Tulogdy László, arh. Alb Cristina, arh. Dunca Andrei, arh. Ciupe Marius, arh. Guttmann Emese, arh. Tanczos Katalin, arh. Cecealasan Ioana

Restaurarea Castelului Bánffy din Răscruci, județul Cluj, a fost recompensată în 2026 cu un Premiu European pentru Patrimoniu / Europa Nostra, la categoria Conservare și Reutilizare Adaptivă. Proiectul a readus în circuitul public o reședință nobiliară din secolul al XIX-lea și parcul său istoric, transformând ansamblul într-un centru cultural pentru comunitatea locală.

Reședința nobiliară transilvăneană din satul Răscruci, în apropiere de Cluj-Napoca, reprezintă un exemplu bine conservat de arhitectură nobiliară a cărei înfățișare actuală este legată de transformările realizate de baronul Ádám Bánffy.

Din anul 1870, ajunsă în proprietatea baronului Ádám *Bánffy (1847-1887), modesta construcție barocă a intrat într-un amplu proces de transformare. Tânărul baron, un aristocrat cu un simț artistic aparte și înclinații spre meșteșuguri artistice, a demarat, la propriu, cu mâna sa, reamenajarea interioarelor. Ajutat de meșteri locali, începând din 1875, acest pasionat al artei a modelat obiecte decorative din ceramică, a realizat sobe de teracotă, piese de mobilier, elemente de boaserie, toate cu valoare de unicat - creații personale. Castelul era înconjurat de un parc peisajer pe măsură (Dana și Ionuț Julean, în Expoziția Moștenirea Familiei Banffy – UAR, dec. 2022, Sibiu).*

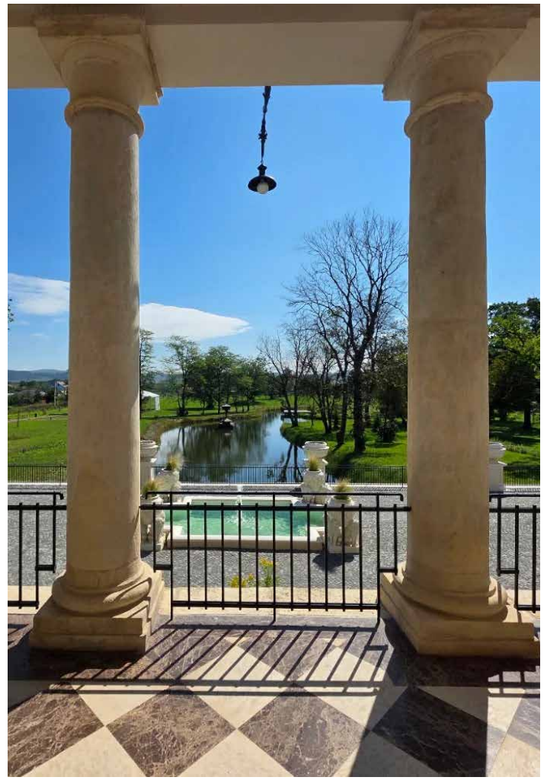

După naționalizarea din 1948, clădirea a fost utilizată ca școală între anii 1967-2005, când, din lipsa încălzirii și a lucrărilor de întreținere, s-a deteriorat semnificativ.

Restaurarea clădirii a început în 2018 și s-au încheiat în 2023. Au fost realizate cercetări istorice, investigații ale fațadelor, analize ale finisajelor, studii arheologice și biologice, precum și evaluări ale vegetației din parc.

Restaurarea a urmărit conservarea configurației și a detaliilor arhitecturale originale. Intervențiile au utilizat materiale tradiționale și tehnici meșteșugărești compatibile cu monumentul, inclusiv mortare și tencuieli pe bază de var. În timpul lucrărilor, au fost descoperite plafoane decorative și ancadramente baroce din piatră, conservate la fața locului. Au fost restaurate lambriurile din lemn, plafoanele sculptate, tâmplăriile istorice, șemineele, sobele din teracotă, vitraliile și elementele sculpturale.

Parcul istoric a fost reamenajat pe baza imaginilor de arhivă și a cercetărilor efectuate la fața locului. Bazinul de apă, canalul și lacul au fost restaurate, iar porumbarul plutitor, în stil japonez, a fost reconstruit.

În prezent, castelul și parcul sunt deschise publicului și găzduiesc evenimente culturale și activități educaționale. Proiectul include măsuri de accesibilitate și un model digital tridimensional al clădirii, pus la dispoziția publicului.

Juriul european a apreciat abordarea integrată a restaurării, care a tratat clădirea, grădinile și peisajul ca ansamblu coerent. De asemenea, a evidențiat reintegrarea monumentului în viața comunității și preocuparea pentru administrarea sa pe termen lung.

Distincția acordată Castelului Bánffy din Răscruci subliniază importanța conservării patrimoniului istoric prin intervenții care păstrează autenticitatea monumentului și îi oferă o funcțiune contemporană.

Proiectul a fost implementat de Consiliul Județean Cluj și cofinanțat prin Fondul European de Dezvoltare Regională, în cadrul Programului Operațional Regional 2014-2020.

Făuritorul unuia dintre cele mai frumoase interioare de castele din Transilvania, nobilul Ádám Bánffy, a fost o figură atipică în genealogia acestei familii ilustre. Deși a primit o educație bună, urmând cursurile Colegiului Reformat din Cluj și din Berlin, mai apoi, acest descendent al celebrei familii nobiliare nu și-a dedicat energia și inteligența domeniului politic, ci a ales arta. Pasionat de tâmplărie, pasiune ce și-o dezvoltă în timpul unei călătorii de studiu în Germania și Franța, își amenajează propriul atelier la moșia sa din Răscruci. Specialiștii spun că tavanul sălii de mese, elementele de tâmplărie din holul central, lambriurile și anumite piese de mobilier din interiorul castelului au fost realizate chiar de mâna nobilului Ádám.

Transformarea interiorului castelului sub îndrumarea talentatului și îndemânaticului baron Ádám Bánffy începe în anul 1875. El realizează tavanul casetat din lemn și sala de mese, parchetul sălii, soba din teracotă verde pe care sunt reprezentate scene din istoria Ungariei. De asemenea, baronul este creatorul impresionantului mobilier în stil neo-renascentist care decorează sala de primire.

În etapa următoare, în colaborare cu arhitectul clujean Lajos Horváth, au fost construite sălile de la etaj, a fost amenajată casa scării, introduse vitraliile. Decorațiile din lemn care împodobesc pereții sălii de primire au fost realizate de neamțul Leopold Kaffer și românul Ioan Câmpean, iar sobele sunt lucrarea maghiarului István Lakatos din Deja.

„THE FLOWER OF THE MIND”

Text și foto: Raluca ȘOAITA, fondator TESSERACT ARCHITECTURE

ARHITECTURĂ, MEȘTEȘUG ȘI REFLECȚIE ÎN ȚINUTUL BUZĂULUI

Inspirată de florile de salcâm și realizată prin tehnici tradiționale de împletire reinterpretate într-o formă contemporană, instalația „The Flower of the Mind” aduce în România conceptul internațional Temple of Thought, inițiat de arhitectul elvețian Davide Macullo. TESSERACT ARCHITECTURE semnează adaptarea locală a proiectului, dezvoltat prin colaborarea directă dintre arhitecți, artistul vizual Sebastian Moldovan și meșteșugarii locali.

În Geoparcul Internațional UNESCO „Ținutul Buzăului”, „The Flower of the Mind” propune un spațiu dedicat gândirii, construit în relație cu peisajul, resursele și memoria locului. Forma instalației pornește de la florile de salcâm grupate în ciorchine, un element familiar al peisajului local, prezent și în gastronomie, literatură și cinematografie. Tehnicile tradiționale de împletire devin mijlocul prin care această referință este transpusă într-o intervenție contemporană.

Proiectul marchează **prima instalație Temple of Thought realizată în România**. La invitația studioului internațional al lui Davide Macullo, TESSERACT ARCHITECTURE a dezvoltat ediția românească de la adaptarea conceptului la specificul locului până la construcția **instalației. România se alătură astfel unei rețele care include ediții realizate în Elveția, Albania și mediul virtual, precum și proiecte în dezvoltare în Italia și Ecuador.**

Un concept comun, o identitate proprie fiecărui loc

Inițiat de Davide Macullo, Temple of Thought propune realizarea unor spații dedicate gândirii, în contexte locale diferite. **Proiectul pornește de la ideea că, într-o societate orientată tot mai mult spre producție, consum și viteză, spațiile dedicate reflecției devin tot mai rare**, deși gândirea rămâne una dintre cele mai importante capacități umane.

Relația dintre arhitectură, teritoriu și identitate locală este una dintre direcțiile centrale ale practicii lui Macullo și se regăsește în filosofia inițiativei: fiecare ediție pornește de la același concept, dar capătă o identitate proprie prin locul și comunitatea în care este creată. Arhitectul elvețian a lucrat timp de două decenii în atelierul lui Mario Botta și a dezvoltat peste 200 de proiecte la nivel internațional.

În această abordare**, ediția românească își construiește identitatea prin alegerea materialelor, integrarea tehnicilor tradiționale și colaborarea cu oamenii locului**. Amplasarea în Geoparcul Internațional UNESCO „Ținutul Buzăului”, recunoscut pentru patrimoniul său geologic, natural și cultural, oferă contextul unei intervenții care explorează relația dintre om și teritoriu.

De la florile de salcâm la construcția instalației

„The Flower of the Mind” a fost dezvoltată prin colaborarea directă dintre arhitecți, artist și meșteșugarii locali. **Adaptarea conceptului internațional a inclus atât definirea formei și alegerea materialelor, cât și integrarea cunoștințelor locale în procesul de realizare.**

Meșteșugarii au avut un rol direct în realizarea structurii, contribuind cu experiența lor în lucrul cu lemnul și cu tehnicile tradiționale. **Artistul vizual Sebastian Moldovan a lucrat direct cu materialul, alături de echipele de arhitectură și de meșteșugarii implicați.**

Proiectul devine astfel un exemplu de **design centrat pe comunitate (Community-Centred Design)**, în care arhitectura este atât un obiect final, cât și un proces de conectare între oameni, resurse, memorie și teritoriu. Referința vegetală și tehnicile de împletire participă la construirea unei identități locale în interiorul unui concept internațional.

„Pentru noi, această colaborare a însemnat mai mult decât realizarea unei instalații culturale. A fost un proces în care am contribuit cu propria perspectivă, de la adaptarea conceptului până la construirea fiecărui detaliu. «The Flower of the Mind» arată că arhitectura românească poate porni de la resursele și identitatea unei comunități locale și poate deveni, în același timp, parte dintr-o conversație internațională”, a declarat arh. Raluca Șoaita, fondator TESSERACT ARCHITECTURE.

O contribuție la rețeaua internațională Temple of Thought

Ediția românească va fi inclusă în volumul coordonat de Davide Macullo despre rețeaua Temple of Thought, alături de celelalte ediții internaționale. Documentarea va prezenta atât forma finală a instalației, cât și procesul de colaborare dintre arhitecți, artist, meșteșugari și comunitatea locală.

Prin această intervenție, România devine parte dintr-un demers internațional care explorează rolul arhitecturii în susținerea reflecției, a comunității și a relației dintre om și loc.

Pentru TESSERACT ARCHITECTURE, studio specializat exclusiv în arhitectură medicală, proiectul aduce această explorare în contextul unei instalații culturale. Biroul are în portofoliu peste 1,5 milioane de metri pătrați de spații medicale în care a fost implicat, între care Spitalul pentru copii construit de Asociația Dăruiește Viața la „Marie Curie”, proiecte de spitale în Sibiu, Buzău, Lugoj și Tulcea, Institutul Inimii de la Târgu Mureș, primele spitale modulare din România destinate îngrijirii pacienților cu Covid-19, precum și numeroase clinici și spitale private.

Temple of Thought s-a dezvoltat cu implicarea SHARE Architects și Global Art Expert, parteneri-cheie ai proiectului-umbrelă. Pentru ediția românească „The Flower of the Mind”, SHARE Architects s-a alăturat ca partener strategic, alături de GAEP Gallery, Asociația #Better, Plaiul Bâscilor, Asociația Ținutul Buzăului, Muzeul Chihlimbarului, Aluniș Retreat / Asociația Centrul de Artă Aluniș și UAR. Proiectul este susținut de partenerii principali Etex, EQUITONE și ABB și de partenerul WeMat.

LA CASA CU BLAZOANE

Text: Cristina DUMITRESCU și echipa îndrumătoare ateliere
Foto: Ioana ANGHEL-RIZEA, Aurelia AXENTE-STAN și Cristina DUMITRESCU

ARTA DE A LOCUI...

Cum se întâlnește o casă-monument din secolul al XVIII-lea cu un copil de zece ani? În Asociația De-a Arhitectura, încercăm să transmitem că patrimoniul este un loc viu, care respiră și care intră imediat în dialog cu tine dacă știi cum să-l asculți. Pe 31 august și 1 septembrie, curtea și foișorul Casei cu Blazoane din Chiojdu au devenit terenul de joacă și de cercetare pentru douăzeci și cinci de copii: o aventură pe bune prin spiritul locului, transformată în desene, bricolaj 3D și scenarii de locuire.

Am împărțit cele două zile în două experiențe de sine stătătoare, dar legate strâns între ele: o primă zi dedicată interiorului, detaliilor și scării la care locuim, urmată de o a doua zi afară, în curte, concentrată pe relația casei cu vecinătatea, cu peisajul și cu poveștile din jur.

Grupul a strâns laolaltă douăzeci de copii veniți din comuna Buda, județul Buzău, însoțiți cu o energie molipsitoare de coordonatoarea Raluca Niculescu, de la Asociația Faptelor Bune. Lor li s-au alăturat cinci copii din Chiojdu, invitați prin grija doamnei profesoare Irina Codescu și a arhitecților Silvia și Lorin Niculae, mereu prezenți și implicați în viața comunității de aici. Gazda noastră a fost Florin Drăgulin, administratorul casei, care a participat direct la vizita ghidată și ne-a împărtășit din secretele casei, dar și lucruri practice din care am avut serios de învățat chiar și noi, arhitectele, nu doar cei mici! Iar vizita colegului nostru arhitect Florin Enache ne-a prins excelent: ne-a deschis privirea dincolo de gardul casei, spre patrimoniul mai larg al Buzăului și spre valorile de pe Plaiul Bâscilor.

Ziua I. Interiorul, detaliile și proba scării

După momentul de cunoaștere între noi, dar și cel de familiarizare cu istoria casei, am pornit în explorare prin casă, cu clipboarduri și creioane în mână. O fișă simplă de observație i-a provocat pe copii să vâneze detaliile care dau identitate clădirii: stucaturile albe ale blazoanelor, bârnele de lemn, stâlpii ciopliți ai foișorului sau decorațiile plafoanelor. Copiii au atins lemnul, au mirosit tencuiala de var, au învățat cuvinte vechi de construcție și au pus întrebări neașteptate. După o scurtă trecere în revistă a istoriei locului, fiecare și-a adunat senzațiile într-o hartă mentală a impresiilor - un colaj de amintiri și conexiuni sincere între ce vedeau la Chiojdu și casele din satele din care veneau ei.

Provocarea practică a venit imediat după pauză: *„Dacă ai locui aici pentru o vreme, cum ți-ai amenaja o cameră?”*. Având ca suport secțiunile principale ale casei printate pe panouri rigide, pe care și-au testat la final soluțiile, copiii au decupat, au pliat și bricolat, din hârtie, propria lor cameră mobilată. Aici ne-am lovit direct de problema scării - e mai greu cu proporțiile la zece ani, iar la vârsta asta noțiunea de scară se învață cel mai bine experimentând. Uneori, un pat sau o masă din hârtie, excelent realizate, au ieșit totuși uriașe, ocupând aproape toată camera. Un alt participant a fost puțin descumpănit de aerul „prea portocaliu” al amenajării pe care o realizase. Copiii au un simț uimitor al măsurii: simt natural când un lucru se așază la locul lui sau când nu se potrivește cu atmosfera din jur.

Puse împreună pe panourile suport, camerele copiilor au alcătuit o secțiune vie prin imaginația lor: o casă locuită sincer, fără artificii, la măsura exactă a vârstei lor.

Ziua II. Curtea, căsuța din carte și poveștile pop-up

A doua zi ne-am mutat atenția spre afară. De data asta, miza a fost să înțelegem cum se leagă și cum trăiește o casă în curtea ei și cum putem interveni într-un spațiu deschis fără să-l stricăm.

Am deschis ziua citind împreună povestea din *„Căsuța”*, de Virginia Lee Burton. Este istoria simplă și emoționantă a unei case tradiționale care n-a avut norocul celei de la Chiojdu: în loc să fie protejată și iubită, s-a trezit treptat înghițită, sufocată și izolată de blocurile și șantierele orașului care a crescut haotic în jurul ei. Paralela a funcționat instantaneu, iar copiii au înțeles imediat cât de fragilă este o astfel de clădire și cât contează să ai grijă de ea la timp.

Așezați în cerc, au desenat mai întâi fațada casei, care urma să devină fundalul unei cărți-obiect bricolate chiar de ei. Folosind tehnici simple de pop-up - benzi de carton îndoite și distanțiere lipite pe coperți -, fiecare copil a construit un prim-plan tridimensional. Tema de gândire a fost: *cum putem folosi curtea casei într-un mod prietenos, util și potrivit*?

Aici am văzut din nou cât de bine își calibrează cei mici ideile atunci când sunt lăsați să experimenteze liber. Propunerile lor au fost discrete, aerisite și echilibrate: mici locuri de stat, unele ascunse sub copaci, foișoare sau zone de joacă integrate firesc în iarbă. Au lăsat casa ca personaj principal, și împreună am văzut câte povești s-ar putea scrie și pentru spațiul curții, câte vieți diferite poate trăi și el. Poveștile au primit fiecare și titlu, și copertă, și toate au alcătuit o colecție de idei și scenarii posibile, prin care curtea casei rămâne un spațiu viu, folosit generos de noi toți.

Ce am învățat împreună?

Dacă e să tragem o linie, cea mai frumoasă concluzie a celor două zile este că o casă se locuiește cu adevărat și la interior, și la exterior. Copiii ne-au dovedit că ei simt când o intervenție își găsește locul sau când este nepotrivită, dar și că o clădire istorică nu primește orice fel de intervenție la întâmplare, ci cere atenție, pricepere, respect și măsură.

În același timp însă, o astfel de casă nu vrea să rămână singură, ci se bucură de fiecare dată când pașii copiilor îi trec pragul, când foișorul se umple de forfotă și când ideile lor îi dau viață pentru mai departe.

PRIMA EDIȚIE A PREMIULUI UAR „VASILE MITREA” – NEW TALENT, 2026

Text și foto: Cătălin TRANDAFIR

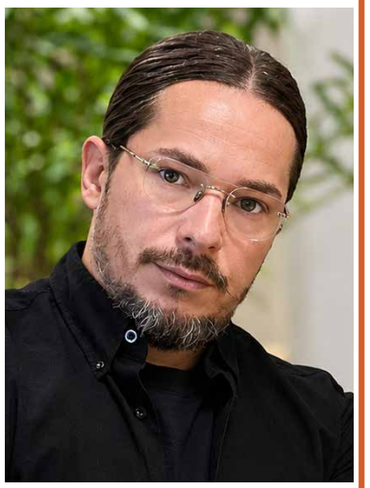

O ȘCOALĂ SE VEDE PRIN CEI CARE PLEACĂ DIN EA

La absolvire, o școală își strigă, pentru ultima dată, studenții pe nume. Se înmânează diplome, se fac fotografii, se mulțumește profesorilor. După șase ani petrecuți împreună, fiecare pleacă mai departe cu un bagaj profesional pe care îl va descoperi, probabil, în întregime abia atunci când va începe să îl folosească. Pentru facultate vine o nouă promoție. Pentru absolvent, lucrurile abia încep.

Mă interesează acest moment și din perspectiva unei organizații profesionale. Când intrăm în relație cu cei care termină școala? Cât de aproape suntem de ei înainte să aibă un portofoliu construit, înainte să câștige concursuri, înainte ca numele lor să înceapă să circule? Și câtă încredere suntem dispuși să acordăm unei promisiuni?

Din asemenea întrebări am pornit Premiul UAR „Vasile Mitrea” - New Talent, acordat anul acesta, pentru prima dată, unui absolvent al Facultății de Arhitectură și Urbanism din Cluj-Napoca. Ne-am propus să recunoaștem, la capătul școlii, un parcurs care ne dă motive să privim cu încredere ceea ce urmează. Să ne asumăm un pariu profesional: acela că tânărul premiat va deveni, în timp, o voce importantă a generației sale.

Evident, un asemenea pariu nu vine cu garanții. Tocmai aici începe rostul lui.

Recunoștința, spusă la timp

Am propus ca premiul să poarte numele arhitectului Vasile Mitrea și i-am cerut acordul. Pentru mine, legătura era firească: între omul care avusese o contribuție esențială la reînființarea școlii clujene de arhitectură și cei care ies astăzi din această școală, pregătiți să îi ducă mai departe experiența, să o transforme și, uneori, să o contrazică. Fiindcă și aceasta este, până la urmă, o formă de continuitate. A reînființa o școală presupune o încredere destul de greu de măsurat. Lucrezi pentru generații pe care, încă, nu le cunoști, creezi condițiile unor întâlniri la care, poate, nu vei participa și accepți că rezultatele se vor vedea mult mai târziu, în activitatea altora. O parte importantă din ceea ce construiești îți va scăpa, inevitabil, din mână.

Mi s-a părut potrivit ca un premiu dedicat potențialului să poarte numele unui om care a contribuit la crearea condițiilor în care acest potențial se putea forma.

Domnul Mitrea a fost de acord și știu, de la fiul său, că inițiativa l-a bucurat foarte mult. Ne-a bucurat, la rândul nostru, că am putut să îi oferim această recunoaștere în timpul vieții. Atunci era bucuria unui început pe care îl puteam împărtăși cu dânsul. După dispariția sa, momentul a căpătat o semnificație pe care, la prima ediție, nu aveam cum să o intuim.

Mă gândesc că și recunoștința are nevoie de un moment potrivit. O formulăm adesea retrospectiv, când putem așeza o viață între două date și vorbim despre o contribuție încheiată. De această dată, am spus-o atunci când cel onorat se putea bucura de ea. Pentru mine, acest lucru rămâne esențial.

Premiul a început cu acordul său. Și cu bucuria sa.

Cine își asumă încrederea?

Pentru ca inițiativa să creeze o relație reală între Uniune și facultate, mecanismul de selecție trebuie să îi implice și pe cei care cunosc, din interior, procesul de formare al unui student. Împreună cu Șerban Țigănaș am lucrat la ideea unei participări cât mai largi: cadrele didactice, inclusiv profesorii asociați, să poată contribui la desemnarea laureatului, prin nominalizările lor. Asociația Studenților Arhitecți a fost invitată, la rândul ei, să formuleze propriile propuneri.

Procedura este simplă: trei absolvenți nominalizați, în ordinea preferinței, cu patru, două și un punct; centralizarea și validarea se fac de o comisie mixtă, cu reprezentanți ai UAR și ai facultății. În spatele aritmeticii s-a aflat partea care interesează cel mai mult.

Când primește invitația de nominalizare, profesorul este chemat să se întoarcă, pentru puțin timp, asupra oamenilor pe care i-a îndrumat. Să privească dincolo de rezultatul unui semestru și să pună împreună ceea ce, în ritmul școlii, se evaluează adesea separat: un proiect bun, consecvența, capacitatea de a lucra cu ceilalți, o întrebare neașteptată, felul în care cineva a crescut după o nereușită sau a început să își susțină propria poziție.

Pe cine ai remarcat? În cine ai încredere? Și, mai precis, ce anume îți dă această încredere?

Ne-am dorit ca premiul să oblige și la această reflecție. Profesorii prin experiența acumulată alături de studenți, iar perspectiva colegilor completează imaginea. Talentul se vede în proiecte, dar felul în care un om își poate construi o viață profesională se lasă perceput și din lucruri mai puțin spectaculoase: seriozitate, curiozitate, disponibilitatea de a învăța, capacitatea de colaborare.

De aceea, regulamentul privește parcursul universitar în ansamblu, calitatea și consistența proiectelor, maturitatea diplomei, gândirea critică, implicarea și potențialul de evoluție. Notele rămân un reper fără să epuizeze judecata. Există, de altfel, în formular și posibilitatea de a spune că nu ai suficiente informații pentru a nominaliza. Mi se pare o rezervă sănătoasă pentru un mecanism care cere o apreciere asumată.

Prin acest premiu, relația dintre UAR, facultate și absolvenți primește o formă directă, pe care ne-o dorim anuală. Recunoașterea de la absolvire este începutul ei. Prezentarea laureatului, publicarea proiectelor și participarea la conversația profesională îi dau continuitate.

MIRUNA MARIA BOJUC-TEODORESCU ȘI SENSUL UNEI ȘCOLI

Prima laureată este Miruna. Diploma i-a fost înmânată, în cadrul festivității de absolvire a promoției 2026, de arhitectul Andrei Mitrea, fiul profesorului și colegul nostru din UAR. Un gest concret în care legătura dintre generații a devenit, pentru o clipă, vizibilă.

Premiul aduce împreună recunoașterea, un sprijin concret la început de drum și promovarea profesională a laureatei. Interviul de față face parte din această relație. Doresc să îi cunoaștem pe cei în care ne punem încrederea și să le urmărim parcursul dincolo de fotografia de la premiere.

Miruna povestește că a ajuns la arhitectură fără o vocație pe deplin formulată. Pasiunea a venit treptat, pe măsură ce a început să înțeleagă. Școala a avut, așadar, și acest rol: a fost locul în care o alegere a devenit convingere.

Mi se pare o legătură mai substanțială cu Vasile Mitrea decât orice asemănare pe care am încerca să o căutăm între două biografii. Contribuția lui la existența școlii continuă și prin asemenea descoperiri personale, făcute de oameni care au ajuns aici mult mai târziu. Prin ceea ce au învățat, dar și prin ceea ce au descoperit că vor să facă.

O școală se vede, în cele din urmă, în cei care pleacă din ea. Iar o comunitate profesională se vede și în felul în care îi primește pe aceștia!

„PROCESUL PRIN CARE O IDEE CAPĂTĂ LOGICĂ, FORMĂ ȘI VIAȚĂ”

Cătălin Trandafir în dialog cu Miruna Maria Bojuc-Teodorescu

Miruna a absolvit Facultatea de Arhitectură și Urbanism din Cluj-Napoca în 2026. Proiectul său de diplomă, „Fabrica de teatru. Sală de spectacol și spații complementare pentru Teatrul de Nord din Satu Mare”, a fost realizat sub îndrumarea conf. dr. arh. Cristina Purcar.

Cătălin Trandafir: Cum ai ajuns la arhitectură și ce te-a făcut să rămâi?

Miruna Maria Bojuc-Teodorescu: Sincer, alegerea arhitecturii nu a venit dintr-o revelație timpurie sau dintr-o pasiune descoperită în copilărie. Am pornit dintr-un context complet străin de acest domeniu. În liceu, când se apropia momentul să aleg un drum și nu știam exact spre ce să mă îndrept - neavând o chemare clară pentru o anumită profesie - am decis să mă aventurez pe un drum străin și să mă pregătesc pentru admiterea la arhitectură, în speranța întâlnirii unei noi pasiuni.

La început, pregătirea nu mi-a plăcut în mod special. Cu toate acestea, am mers mai departe, am continuat să desenez, să înțeleg spațiul și să exersez. Pe măsură ce avansam și începeam să stăpânesc limbajul ei, arhitectura a devenit o pasiune pentru mine. Ce m-a făcut să rămân a fost tocmai această descoperire treptată: am realizat că fascinant pentru mine nu e doar rezultatul final, ci procesul prin care o idee capătă logică, formă și viață.

C.T.: Care a fost cea mai importantă lecție pe care ai primit-o în facultate, dincolo de partea tehnică?

M.B.T.: O formă de smerenie intelectuală: cu cât acumulezi mai multe cunoștințe, cu atât realizezi cât de vast este ceea ce nu stăpânești încă. Am înțeles că procesul de învățare nu îți oferă un control absolut, ci îți deschide ochii asupra complexității lucrurilor.

C.T.: Ce profesor, coleg, experiență sau context ți-a influențat felul de a gândi?

M.B.T.: Fiecare profesor, coleg și proiect din facultate a contribuit la conturarea felului meu de a gândi în arhitectură, în moduri care, la fiecare început de drum cu un proiect sau o colaborare, erau o întrebare deschisă, misterioasă și care, la final, se dovedeau mai mereu a fi o surpriză. Totuși, cred că semnificativ a contribuit la dezvoltarea mea profesională și personală anul IV de facultate, pe care l-am petrecut în Bruxelles, într-o mobilitate Erasmus care a creat câteva circumstanțe ce au fost pentru mine un catalizator al creativității și expresivității în arhitectură.

C.T.: Ce tip de probleme ai vrea să rezolvi prin arhitectură?

M.B.T.: Nu consider că un singur om înarmat cu arhitectura poate rezolva probleme. Arhitectura nu este o soluție miraculoasă individuală, ci un instrument-cadru care poate numai să atenueze sau să amplifice probleme și să traseze limite între care lucrurile se pot întâmpla.

C.T.: Ce ți-ai dori să nu pierzi odată cu intrarea în practica profesională?

M.B.T.: Creativitatea și gândirea conceptuală care au dominat dezvoltarea tuturor proiectelor mele din timpul facultății.

C.T.: Ce fel de mediu profesional consideri că ți-ar permite să crești: un birou mare, o echipă mică, un traseu academic, experiență internațională sau propriul studio?

M.B.T.: Fiecare dintre acestea are potențialul de a-ți accelera dezvoltarea, deoarece ocupă o poziție diferită în spectrul profesiei: un birou mare îți oferă rigoare structurală și procese complexe, experiența internațională îți extinde viziunea, traseul academic îți oferă profunzime conceptuală, iar propriul studio te maturizează abrupt din mai multe puncte de vedere.

Totuși, ca proaspăt absolvent, consider că o echipă mică este mediul care îți poate oferi cea mai rapidă și completă creștere, argumentul suprem fiind versatilitatea. Într-o echipă restrânsă ești expus la întregul proces, ceea ce îți oferă, într-un timp foarte scurt, o imagine de ansamblu reală asupra meseriei.

C.T.: Cum ți-ai dori să arate parcursul tău profesional peste cinci ani?

M.B.T.: Mi-aș dori ca parcursul meu profesional să aibă deja o amprentă vizibilă, iar oamenii care citesc astăzi acest interviu să fi auzit de numele meu și să fi apreciat proiectele în care mă voi fi implicat.

RENOVARE ȘI TERMOSISTEM

Text: Laura ZAHARIA

DESPRE PATRIMONIU, ENERGIE ȘI O METODOLOGIE CARE MERITĂ CUNOSCUTĂ

În ultimii ani eficiența energetică a clădirilor a devenit o prioritate, motivată atât de reducerea costurilor de exploatare, cât și de obiectivele privind reducerea consumului energetic și a emisiilor de carbon.

Dar există o întrebare care pune multe probleme: ce facem atunci când clădirea pe care vrem să o facem mai eficientă energetic are și valoare istorică sau arhitecturală?

Nu intervenim deloc și continuăm să suportăm costuri ridicate de încălzire sau climatizare?

Intervenim agresiv și pierdem exact acele elemente care dau identitate clădirii, cum ar fi decorațiile fațadelor, tâmplăriile istorice, proporțiile dintre detalii și ansamblu, materialele și atmosfera locului?

În anul 2022 a fost aprobat Ordinul nr. 3568 privind „Metodologia de intervenție pentru abordarea noninvazivă a eficienței energetice în clădiri cu valoare istorică și arhitecturală”, un document care propune abordarea integrată a două obiective: îmbunătățirea performanței energetice și conservarea valorilor istorice și arhitecturale ale clădirilor.

Așadar… am fost la Mârșa

Un sat mic, umbrit de strălucirea brukenthaliană a orașului Avrig de care aparține, Mârșa are o particularitate: în anii ‘70, s-a înființat o unitate industrială specializată în producția de echipamente industriale grele (vehicule și remorci), iar ulterior de componente cu utilizare strategică (militară și transport). Recent, reabilitarea Liceului Tehnologic Mârșa a creat o infrastructură care și-a extins utilitatea prin găzduirea Programului de formare profesională organizat de Institutul Național al Patrimoniului și finanțat prin P.N.R.R., în cadrul componentei Valul renovării.

Ne apropiem, încet, de tema enunțată în titlu: în anul 2022 a fost aprobată, prin Ordinul nr. 3568 din 22 decembrie 2022, „Metodologia de intervenție pentru abordarea noninvazivă a eficienței energetice în clădiri cu valoare istorică și arhitecturală”, iar cursurile de la Mârșa din vara anului 2026 au făcut o treabă minunată, pentru că au explicat pe larg modul în care această metodologie poate fi aplicată în proiectare, atât pentru clădirile protejate prin legislația patrimoniului, cât și pentru clădirile neclasate, dar cu valori istorice și/sau arhitecturale certe, care nu beneficiază de regim juridic de protecție.

Casă din lemn, în mediul rural, „reabilitată” cu lambriuri din PVC

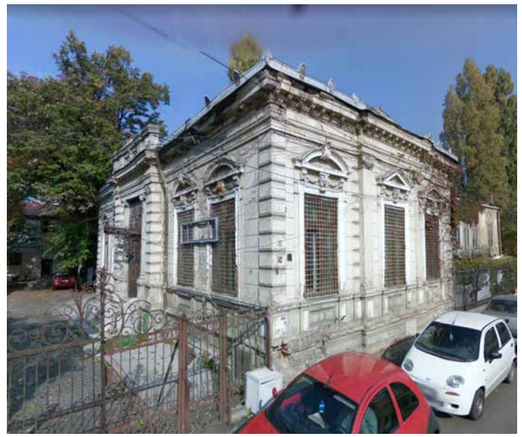

Casa de pe strada G. Georgescu, nr. 16, în anul 2008

Casa de pe strada G. Georgescu, nr. 16, în anul 2019

Cursul a fost consistent și intensiv (7 zile × 10 ore/zi), a adus lectori valoroși, care au concentrat întreaga lor experiență în acest domeniu atât în prezentările pregătite, cât și în dialogurile oferite cursanților: dr. arh. Irina Iamandescu, directoarea Direcției Monumente Istorice din cadrul INP; dr. ing. Cerna Mladin, profesor la Universitatea Națională de Știință și Tehnologie Politehnica București, auditor energetic și implicată activ în educație, consultanță și elaborarea de ghiduri pentru reabilitarea energetică a clădirilor; dr. arh. Liviu Gligor, conferențiar universitar la UAUIM; dr. arh. Daniel Armenciu, lector universitar la UAUIM; dr. arh. Rodica Crișan, profesor la Școala Doctorală de Arhitectură.

Pe lângă această strategie a cursului de a reuni o pleiadă de lectori, foarte valoroasă a fost și creionarea grupului-țintă, format nu doar din arhitecți, ci și din ingineri de structuri, ingineri de instalații și, poate cel mai important, auditori energetici, reflectând astfel caracterul interdisciplinar al abordării promovate de Metodologie.

Ce am învățat la curs?

Teoretic, nu prea multe, dacă ne gândim că o echipă de proiectare conștiincioasă, condusă de un șef de proiect consecvent care are în sânge o abordare complexă și interdisciplinară a proiectului, face toate aceste chestiuni cuprinse în metodologie în mod automat. Însă practica dovedește că lucrul acesta nu se întâmplă în majoritatea proiectelor și că echipele de proiectare, sub presiunea unui beneficiar care dorește să-și vadă clădirea reabilitată cu costuri cât mai mici, alunecă pe panta unei proiectări simpliste și foarte rapide.

Pe scurt, rețeta pentru o bună proiectare în acest domeniu al reabilitărilor clădirilor cu valoare arhitecturală este corelarea studiului istoric-arhitectural și a releveului cu expertiza tehnică, analiza materialelor și degradărilor și auditul energetic, astfel încât valoarea culturală, starea de conservare, comportamentul constructiv și performanța energetică să fie evaluate împreună. Rezultatul acestei analize trebuie să permită identificarea elementelor care necesită conservare și a celor asupra cărora pot fi concentrate intervențiile de eficientizare energetică.

O fațadă valoroasă nu trebuie să fie tratată ca un simplu suport pentru termoizolație, o tâmplărie istorică nu este înlocuită pentru a obține un coeficient termic mai bun, iar instalațiile nu trebuie inserate cu forța în corpul îmbătrânit al unei construcții

vechi. Un planșeu, un pod sau o zonă lipsită de componente valoroase poate prelua o parte mai importantă a elementelor termoizolante. Reducerea consumului poate fi urmărită printr-o combinație de măsuri cu impact patrimonial mult mai redus: repararea și etanșarea tâmplăriilor existente, introducerea unui vitraj secundar, izolarea planșeului spre pod în locul fațadelor, aplicarea selectivă a unor termoizolații interioare compatibile higro-termic cu structurile existente și, nu în ultimul rând, proiectare complexă a sistemului de instalații și control.

Metodologia atrage atenția și asupra unor patologii ce pot să apară în cazul unei abordări deficiente a măsurilor de reabilitare. De exemplu, aplicarea unei termoizolații interioare fără evaluarea comportamentului higro-termic al peretelui poate favoriza acumularea umidității și apariția condensului interstițial, cu efecte asupra tencuielilor, lemnului sau picturii; utilizarea unor materiale cu caracteristici higro-termice incompatibile cu cele originale poate modifica regimul de umiditate al pereților istorici. Investigațiile privind umiditatea materialelor și simularea dinamică a transferului de căldură și umiditate prin elementele constructive permit compararea soluțiilor și evaluarea riscurilor de condens, acumulare a umidității și degradare a materialelor istorice.

Modernizarea instalațiilor poate prelua o parte importantă a efortului de eficientizare energetică, reducând necesitatea intervențiilor asupra anvelopei istorice. Înlocuirea echipamentelor ineficiente, zonarea încălzirii, reglarea automată a temperaturii, ventilarea controlată cu recuperare de căldură și optimizarea iluminatului pot reduce consumurile energetice fără modificarea fațadelor sau a tâmplăriilor valoroase. Amplasarea echipamentelor în spații secundare și utilizarea traseelor tehnice existente limitează afectarea substanței istorice. În cazul clădirilor cu utilizare intermitentă, adaptarea funcționării instalațiilor la programul de ocupare poate genera economii importante, fără lucrări constructive majore.

Toate aceste idei cuprinse în Metodologie sunt extrem de utile dacă sunt asimilate de întreaga echipă de proiectare. Și ceea ce este inedit, poate, pentru mulți dintre noi, este că auditorul energetic trebuie să fie familiarizat cu „valoarea istorică și arhitecturală” a clădirii, trebuie să facă parte din echipa de proiectare încă din etapa de investigare și fundamentare a intervenției și să nu elaboreze un audit fără să se asigure că măsurile propuse nu conduc la pierderea valorii istorice și arhitecturale a clădirii.

Metodologia noastră are un minus: aplicabilitatea

Metodologia prevede utilizarea unei „Fișe de evaluare” care constituie un instrument de analiză preliminară a valorilor culturale și a caracteristicilor constructive ale clădirii, prin care se identifică posibilitățile generale de intervenție și studiile de specialitate necesare fundamentării proiectului. Fișa, elaborată de profesioniști atestați de Ministerul Culturii, este obligatorie pentru obținerea avizului acestuia în cazul investițiilor finanțate din fonduri publice, precum și la solicitarea Direcțiilor pentru Cultură, în cazul unor investiții care nu sunt finanțate din fonduri publice, dar intră în procedura de avizare a Ministerului Culturii.

Avem patru situații diferite:

- monumentele istorice clasate în LMI - valoarea culturală este recunoscută juridic prin procedura de clasare;

- clădirile aflate în zone construite protejate sau în zone de protecție – regimul lor rezultă din legislația patrimoniului și/ sau din documentațiile de urbanism;

- clădirile neclasate, dar identificate ca valoroase prin PUG/ PUZ, studii de fundamentare și regulamente locale;

- clădirile neclasate și necuprinse în niciun regim de protecție.

În primele două situații, Fișa de evaluare poate fi solicitată prin Certificatul de Urbanism, sau în procedura de avizare la Ministerul Culturii.

În situația a treia, Fișa de evaluare poate fi solicitată prin Certificatul de Urbanism, dacă funcționarii din serviciile de Urbanism cunosc în detaliu lista clădirilor valoroase.

În situația a patra, identificarea valorii istorice sau arhitecturale depinde, în mare măsură, de responsabilitatea profesională a arhitectului și de disponibilitatea beneficiarului de a accepta investigațiile suplimentare. În absența unei identificări prealabile, Fișa de evaluare riscă să devină un „document-surpriză” și să fie respinsă categoric de beneficiar.

Așadar, Metodologia nu stabilește clar etapa în care

Grupa a patra, la finalul cursului „Valul renovării” higro-termic de la Mârșa

Fișa trebuie solicitată și modul în care această cerință se integrează în emiterea Certificatului de Urbanism, avizarea documentației și autorizarea lucrărilor.

Aceste neclarități pot conduce la omiterea Fișei, solicitarea ei tardivă, completări succesive ale documentațiilor, întârzieri în avizare și practici administrative neunitare. În consecință, evaluarea valorilor culturale poate interveni după stabilirea soluțiilor tehnice, impunând revizuirea proiectului sau afectând fundamentarea intervenției.

Devine imperios necesară identificarea și evidențierea sistematică a acestor clădiri în documentațiile de urbanism, în special în PUG/ PUZ. În acest scop, autoritățile administrației publice locale ar trebui să introducă explicit în temele de proiectare pentru elaborarea sau actualizarea documentațiilor de urbanism cerința de inventariere și evaluare a clădirilor cu valoare istorică și arhitecturală, inclusiv a celor neclasate. În absența unei asemenea cerințe, echipele de proiectare ar putea avea inițiativa identificării și evaluării acestora, propunând includerea lor în documentațiile urbanistice și stabilirea unor reglementări adecvate de protecție.

Metodologia oferă un instrument util în proiectare, atât pentru identificarea și evaluarea valorilor culturale ale clădirilor, cât și pentru asigurarea coerenței și coordonării interdisciplinare a procesului de proiectare. Este foarte utilă în cazul clădirilor care beneficiază de protecție legislativă clară. Clădirile neclasate cu valoare istorică și arhitecturală rămân vulnerabile, pentru că valoarea lor poate fi trecută cu ușurință sub tăcere.

Evaluarea valorii istorice și arhitecturale trebuie să preceadă stabilirea soluțiilor de intervenție, iar aplicarea Fișei de evaluare ar trebui integrată mai clar în procedurile administrative care preced proiectarea și autorizarea lucrărilor.

*****

Pentru imagini

1. Metodologia din 22 decembrie 2022 de intervenție pentru abordarea noninvazivă a eficienței energetice în clădiri cu valoare istorică și arhitecturală legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/263217

2. a Casa de pe strada G. Georgescu, nr. 16, în anul 2008

2. b Casa de pe strada G. Georgescu, nr. 16, în anul 2019, în imagini - preluate de pe pagina https://112patrimoniu.ro/sesizari/strada-george-georgescu-16-bucuresti-romania/

3. Casă din lemn, în mediul rural, „reabilitată” cu lambriuri din PVC

4. Grupa a patra, la finalul cursului „Valul renovării” higro-termic *de la Mârșa*

SIBIU 2026

ȘCOALĂ DE VARĂ LA NOI ÎN ȘCOALĂ

Text și foto: Mircea ȚIBULEAC

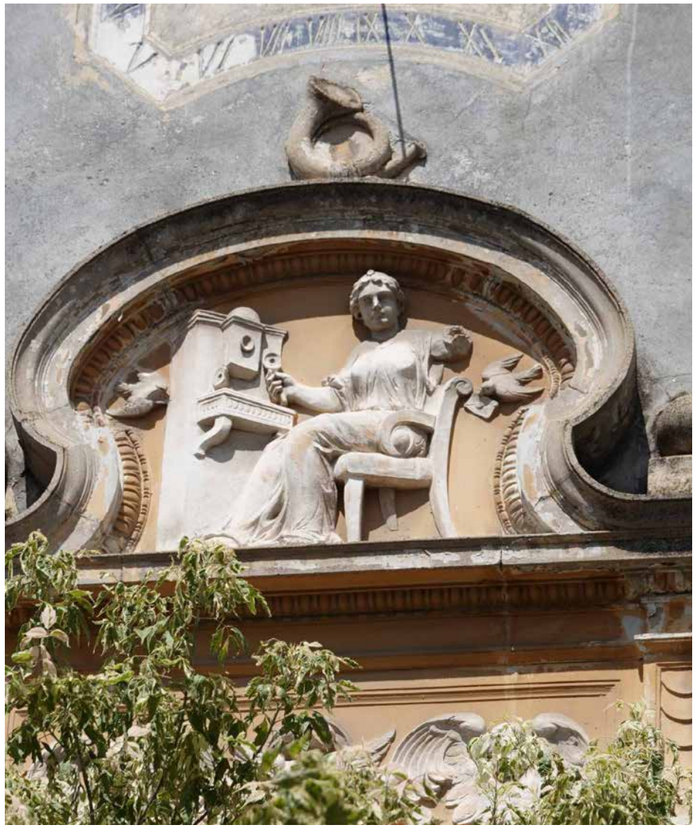

Am vizitat ieri Școala, însoțit de aparatul de fotografiat, obișnuitul meu partener în asemenea situații, curios să văd dacă lucrurile se desfășoară așa precum ne-am închipuit noi, de la Uniunea Arhitecților din România, când am răspuns prompt atunci când am aflat că un sprijin financiar ar fi binevenit în acest caz. Înainte să intru în subiect, mi se pare că ar merita să explic titlul articolului. Când am numit această decizie de a organiza o școală de vară chiar în spațiul Școlii ca fiind una înțeleaptă, nu am avut în vedere neapărat decizia noastră, a partenerilor: Muzeul Național Brukenthal, Uniunea Arhitecților din România și Ordinul Arhitecților din România, Filiala Sibiu-Vâlcea. Ideea mi-a venit instantaneu când am aflat din interviul pe care i l-am luat doamnei lect. dr. arh. Liliana Cazacu, director Extensie Universitară Sibiu a Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București (extensia.sibiu@uauim.ro), cui i se datorează ideea inițială.
Ideea au avut-o studenții de la Secția de Restaurare-Reabilitare. Ea s-a conturat pornind de la o situație concretă aflată permanent în fața lor: starea avansată de degradare a Palatului Poștelor din str. Mitropoliei nr. 14, etajul 1. O parte din ei sunt din afara Sibiului și, pentru că oricum își plătesc gazda și pe perioada vacanței de vară, au considerat **înțelept** să rămână în Școală pentru a învăța practic cum se abordează, *hands-on*, anumite lucrări din procesul de restaurare și reabilitare a unui monument. Doreau să lucreze chiar în spațiul în care învață, care le oferă din belșug subiecte de abordat și pe care le au permanent sub ochi de când s-au mutat în acest generos spațiu, despre care am constatat la fața locului că se pretează perfect desfășurării unui proces de învățământ cu profil de arhitectură. Atelierele de tip *hands-on* și prelegerile care vor însoți aceste ateliere urmăresc promovarea protejării patrimoniului construit printr-o mai bună înțelegere a valorilor istorice și arhitecturale ale acestuia, precum și a tehnicilor constructive și a materialelor specifice.
În completare, voi prelua fragmente din textul pe care organizatorii l-au folosit în formularea anunțului. Pe cât posibil, îl voi ilustra cu imagini realizate la fața locului.

Obiective: ***Participarea la Școala de vară organizată de Extensia universitară Sibiu a Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București oferă oportunitatea de a experimenta nemijlocit lucrul practic pe un monument istoric ridicat la începutul secolului al XX-lea.***

Program: ***Pe parcursul a 6 zile vom învăța, lucrând în echipe, modalități corecte de abordare a reabilitării unor elemente componente ale imobilului monument istoric. Vom învăța despre materiale, despre tehnici de construire și despre modalități de reabilitare a elementelor degradate:***

• *atelier* ***Modul fereastră: vom repara o fereastră istorică veche de 122 de ani, care păstrează încă sistemul original de închidere cu feronerii de alamă, precum și sistemul original de umbrire cu jaluzele din lamele de lemn pe elemente de glisare metalice.***

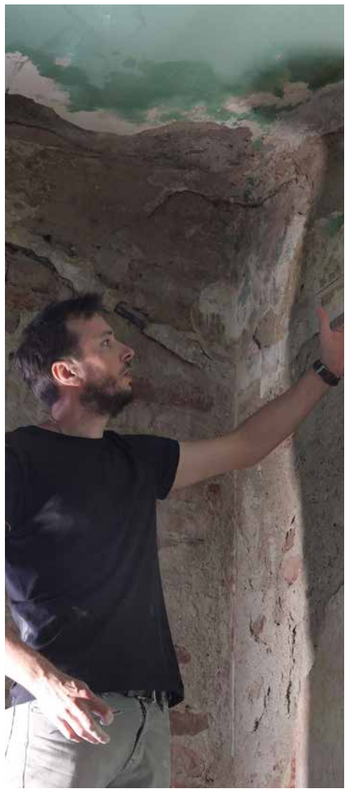

• *atelier* ***Tencuieli și zugrăveli ornamentale: vom scoate la lumină zugrăveala decorativă de sub straturile mai noi care o acoperă și vom stabiliza marginile tencuielilor în zonele în care infiltrațiile de apă au dus la desprinderi și pierderi de material.***

Echipa de îndrumare
• **conf. dr. arhitect Liviu Gligor**, specialist atestat de Ministerul Culturii în protejarea monumentelor istorice
• **Ioan Brai**, restaurator de metal în cadrul Muzeului Național Brukenthal
• **Mihály Ferenc**, restaurator de lemn, specialist atestat de Ministerul Culturii
• **Vlad Ilie Hasna**, restaurator pictură murală

Pe lângă îndrumătorii atelierelor practice sunt anunțați o serie de invitați care vor susține prelegeri pe diverse subiecte relevante pentru domeniul protejării patrimoniului.

Interesant de reținut este faptul că, printre participanți, în afara studenților, s-au înscris și patru elevi aflați în ultimii ani de liceu, care cochetează cu ideea de a deveni arhitecți. Acest lucru se datorează întâlnirilor pe care Liviu Gligor le are în cadrul sesiunilor de îndrumare profesională pe care le organizează în unele licee sibiene. Unde puteau afla mai bine tainele profesiei și pasiunea pentru salvarea patrimoniului decât aici?

Acest lucru nu m-a surprins, deoarece am găzduit și noi, la sediu, asemenea întâlniri. Ceea ce m-a uimit, în schimb, a fost să aflu că sunt înscriși și trei arhitecți, unul dintre ei venind tocmai din Râmnicu Vâlcea.

Aceste informații și imaginile cu care am plecat de la descinderea mea în acest obiectiv au stat la baza ideii mele de a declara „ȘCOALĂ DE VARĂ LA NOI ÎN ȘCOALĂ | SIBIU 2026” drept, fără îndoială, **o decizie înțeleaptă!**

BULETINUL INFORMATIV AL UNIUNII ARHITECTILOR DIN ROMANIA

AMBULANȚA PENTRU MONUMENTE

LA 10 ANI

Text și foto: Mircea ȚIBULEAC

„EXTRAVAGANZA” LUI ȘTEFAN CÂLȚIA

La ultimele întâlniri ale Clubului de Arhitectură Vernaculară, găzduite la noi, la Centrul de Cultură Arhitectură UAR Sibiu, membrii soseau la ședință direct de pe șantier, în salopete și bocanci. Din prima clipă am intuit că ceva serios se întâmpla la Mănăstirea Ursulinelor. Acești tineri entuziaști sunt studenți, dar și proaspeți arhitecți absolvenți ai Secției de Restaurare și Reabilitare a Facultății de Restaurare, aparținând Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București. Ei sunt voluntarii cu care Ambulanța pentru Monumente a intervenit la Mănăstirea Ursulinelor.

Cred că, din motive strategice, s-a păstrat secretul lucrărilor până cu câteva zile înainte. Simțeam că se apropia momentul să aflu adevărul despre ce se întâmpla. Nu doream să mă mulțumesc cu frânturi de informații venite „pe surse”, motiv pentru care am acționat. După câteva încercări telefonice eșuate și mesaje trimise, am fost contactat de Eugen Vaida, care mi-a explicat ce se întâmpla, de fapt, la mănăstire și de ce s-a păstrat discreția până în ultimul moment. La finalul discuției, m-a invitat la deschiderea oficială, vineri, 19 iunie 2026, la ora 17.00. M-am prezentat cu o oră înainte, ca să fiu sigur că prind un loc ideal „de tragere”. În fața clădirii, la intrare, era deja adunată o mulțime însemnată de persoane, sibieni și foarte mulți turiști care, în aceste 10 zile ale festivalului, împânzesc orașul. Am reușit să mă strecor până la intrare grație ecusonului pe care stă scris *„Reporter pentru publicațiile UAR”.* Cu toate acestea, ghinion: era să nu pot intra în lipsa invitației tipărite. S-a rezolvat totuși, uraaa!, m-a recunoscut Veronica VAIDA, care m-a introdus rostind portarului cuvintele magice: *„E de la Uniunea Arhitecților”.*

Am așezat trepiedul aparatului de filmat, cu tot cu aparat, într-un loc care avea să se dovedească o poziție ideală „de tragere”. Înarmat cu celălalt aparat, am reușit să fac un tur complet al expozițiilor, inclusiv al celei din podul măreț al mănăstirii, trăgând pe parcurs peste două sute de cadre.

Mă dusesem pregătit și am și reușit să imortalizez în imagini întregul eveniment, video și foto. Pe baza lor reușim de fiecare dată să redactăm cu lux de amănunte articole în publicațiile UAR. Cu toate acestea, în cele ce urmează nu mă opresc cu relatarea în detaliu, deoarece acest lucru îl va face pas cu pas, într-un articol amplu, colega mea Ana Donțu, în B.I.U.A.R.-ul online de Sibiu. Îmi țin cuvântul.

În continuare voi risca să-mi exprim o opinie critică personală în legătură cu ce s-a întâmplat de fapt vineri în mănăstirea salvată de la a deveni o ruină. A fost nevoie de o muncă titanică și de o determinare emoțională de excepție. Acestea, puse împreună, au făcut posibil ca în câteva luni să devină un spațiu neconvențional care găzduiește astăzi o demonstrație culturală de excepție.

Ideea unei expoziții dedicate lui Ștefan Câlția, am aflat de la Alexandra Mihali, directoarea artistică a evenimentului, s-a născut cu șase ani în urmă. Organizatorii evenimentului sibian, care duce faima Sibiului în lumea întreagă de 33 de ani, au avut ideea să-l abordeze pe maestrul Câlția cu rugămintea să-și expună opera în cadrul manifestărilor artistice care alcătuiesc Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu.

Înainte de a-mi exprima gândurile care mă frământă, am să o citez pe Liviana Dan, care în broșura expoziției spune:

„Transilvania/Extravaganza a fost gândită într-un spațiu înainte ca el să existe. Nu este o retrospectivă cronologică. Este o expoziție teoretică, densă, evocativă. Momentele de reprezentare: Sora, Țara Făgărașului, malul Oltului sunt marginea pădurii, marginea satului, pământul, grădina selectă, movila, locul, casa, oamenii cu meseriile lor (Dulgher) și visele lor (Vecina Hanelore), păsările, animalele, circul și teatrul - o floare, un răsărit...Totul în spațiul Ursulinelor și în locul unde perfecțiunea este mai ușor de văzut decât frumusețea, adică în cabinetul de curiozități al Muzeului Brukenthal. În spațiul Ursulinelor și în spațiul Muzeului Brukenthal, topica și temele sunt coerente. Avem margini, avem locuri, avem structuri, avem plante și avem îngeri, inorogi și daruri. Și în cele două locuri poți să zbori deasupra grădinilor și a apei. Înțelegi că lumea a devenit mai bună pentru că Ștefan Câlția iubește cercurile albastre și cercurile albe, lumina și Transilvania”.

Pe măsură ce descărcam imaginile din aparate, mi s-a conturat părerea că cele două evenimente ar fi trebuit să fie ori una, ori alta, elegant spus, să nu se concureze. Am avut impresia că și maestrul Câlția îmi împărtășește opinia. În cuvântarea lui de la vernisaj, cât și în interviul dat Dariei Ghiu, el a încercat, cu cuvinte meșteșugite, să facă o legătură între ele, pomenind în mod repetat meritul de necontestat al Ambulanței pentru Monumente și, mai ales, al tinerilor voluntari care îi dau viață.

Fără aportul lor, ideea Livianei Dan, reputat critic de artă și curatoare a expoziției, de a organiza acest proiect într-un spațiu neconvențional nu ar fi fost posibilă.

În opinia mea, sărbătoarea celor 10 ani de existență a Ambulanței pentru Monumente trebuia să facă parte dintr-un amplu festival de arhitectură organizat de breasla noastră, a arhitecților, mult mai nimerit decât regretatul circ național pe care l-a „organizat" cu ocazia conferințelor de alegeri, culminând cu cea de la vârf.

Cu toate că sunt foarte trist și mâhnit de nivelul mizer la care s-a ajuns și în politică, și în breasla noastră, o să mă întorc la această excepție salutară, Ambulanța pentru Monumente, din fericire nu singulară, dacă mă gândesc, de exemplu, la cei peste 25 de ani de când Mihai Eminescu Trust salvează monumente din patrimoniul construit și le redă comunităților locale.

Ajuns în podul generos al clădirii, mă întâmpină un panou pe care stă scris **„Manifest pentru deschiderea podurilor istorice către public",** din care voi cita câteva paragrafe:
„Principala activitate a Ambulanței pentru Monumente din ultimii 10 ani a fost să ofere pălărie și bocanci monumentelor istorice. Prin cele peste 100 de șarpante istorice pe care le-am consolidat sau protejat, considerăm că avem astăzi o imagine de ansamblu asupra acestui fenomen, asupra varietății formelor de expresie și a esențelor de lemn folosite..."

„Ascunse deasupra tavanelor și a bolților, aceste adevărate fragmente de păduri au supraviețuit, în multe cazuri, sute de ani. Ele păstrează urmele meșterilor care le-au cioplit, ale intervențiilor și transformărilor succesive, ale comunităților care au ridicat aceste clădiri și le-au transmis mai departe din generație în generație."

„Ne propunem să lansăm un apel pentru deschiderea șarpantelor istorice către vizitare. Așa cum avem decorații, picturi, feronerii sau tâmplării care definesc un stil istoric, avem și șarpante care corespund acestor stiluri (romanic, gotic, baroc sau eclectic) și care ne oferă informații esențiale despre istoria construcțiilor de lemn din România. Ele nu sunt doar structuri tehnice, ci documente construite care spun povestea evoluției arhitecturii, a meșteșugurilor și a comunităților care au ridicat aceste clădiri."

„Procesul de înțelegere și valorificare a acestor șarpante a fost începutinit și de programa principalelor universități de arhitectură și inginerie din țară, concepută aproape exclusiv pe construcții din beton armat, metal și lemn stratificat, în timp ce cunoașterea structurilor istorice de lemn rămâne un subiect marginal, deși acestea reprezintă una dintre cele mai valoroase expresii ale patrimoniului construit din România."

Al doilea panou din traseul de vizitare este dedicat expoziției aniversare a Ambulanței pentru Monumente, din al cărei text, redactat de arh. stag. Cezara Matei, voi spicui câteva fragmente care mi s-au părut cele mai importante pentru a demonstra ceea ce vreau să vă transmit prin intermediul acestui articol:

„Expoziția «Ambulanța pentru Monumente. 10 ani. 100 de monumente salvate» propune o călătorie în această lume nevăzută. Amplasată în șarpanta Mănăstirii Ursulinelor, aici unde s-a încheiat cea mai amplă intervenție de punere în siguranță realizată de organizație, expoziția funcționează ca o deschidere simbolică a podurilor către public, dar și a întregului ecosistem construit în jurul Ambulanței pentru Monumente.

În ultimii 10 ani, Ambulanța pentru Monumente a devenit una dintre cele mai active inițiative de patrimoniu din România printr-un model de intervenție bazat pe colaborarea dintre meșteri, voluntari, specialiști, proprietari, comunități locale, administrații și coordonatori. Dincolo de cele peste o sută de monumente salvate, organizația a construit o infrastructură umană dificil de cuantificat: relații, forme de încredere, practici comune, experiențe colective și o cultură a responsabilității față de patrimoniu.

Expoziția documentează deopotrivă rezultatele vizibile ale intervențiilor și mecanismele lor interioare. Ea urmărește procese care preced restaurarea propriu-zisă: efortul fizic, timpul petrecut împreună, schimburile de cunoștințe dintre generații și felul în care un șantier devine, temporar, o formă de comunicare.

Organizată ca o expoziție din culise, prezentarea aduce în prim-plan unelte, arhive de șantier, fragmente materiale, mărturii și perspective personale asupra intervențiilor. Fiecare categorie umană implicată în Ambulanță, de la meșter la voluntar sau beneficiar, construiește o altă înțelegere a patrimoniului și o altă relație cu ideea de salvare. Împreună, acestea formează o imagine despre ceea ce înseamnă grija colectivă pentru monumente.

Această expoziție este un gest de recunoștință. Un proiect realizat de voluntarii Ambulanței pentru Monumente pentru Ambulanța pentru Monumente, pentru șantierele care au schimbat clădiri și oameni, pentru prieteniile, oboseala, memoria și sensul care se acumulează în timp. Și pentru convingerea că patrimoniul nu supraviețuiește doar prin restaurare, ci prin comunitățile care aleg să îl însuflețească.”

Vă mai reții atenția deoarece mi se pare foarte important să aflați cui se cuvin mulțumiri, nu neapărat pentru realizarea expoziției, deși nici acest aspect nu poate fi neglijat, ci pentru munca și dăruirea cu care au contribuit la reabilitarea acestui spațiu, astfel încât să poată deveni, într-un timp record, gazda unui eveniment atât de important.

Organizare și coordonare: Eugen VAIDA, greu de prins la telefon, după cum am mai spus, Veronica RĂILEANU, Diana IABRAȘU, Radu POPA, Amina PARASCĂ, Cezara MATEI și Tudor COMAN, acesta fiind coordonatorul și fondatorul Clubului de Arhitectură Vernaculară.
Proiectare și concept: arh. stag. Cezara MATEI, arh. Cosmin PAVEL, arh. Eugen VAIDA, arh. Veronica TIMOFTE, ing. Sebastian FRĂȚILĂ și ing. Marin MARIN.
Echipa de execuție: Ștefan VAIDA, restaurator, recent devenit membru de onoare al Uniunii Arhitecților din România, Ionuț DOBRA, Mihai HUREZANU, Claudiu BARTUȘ, Laurențiu BARTUȘ, Horia FLOCA, Ioan STĂNIȚ, Ilie BARTUȘ, Ionuț BARTUȘ, Liviu BARTUȘ și Adrian BARTUȘ.
Grafică: Gabriela URDEA, Alexandra IOSIF și Vladimir CARP.
Texte: Ileana BURNICHIOIU, Ana DRĂGAN și Mădălina CODREANU.
Parteneri: Fundația Ștefan CÂLȚIA, Asociația BRUKENTHAL von Studio și Arhiepiscopia Romano-Catolică Alba Iulia.

Din partea președintelui României i s-a înmânat maestrului Ștefan CÂLȚIA una din cele mai importante distincții: ***Ordinul național Steaua României în grad de Cavaler.***

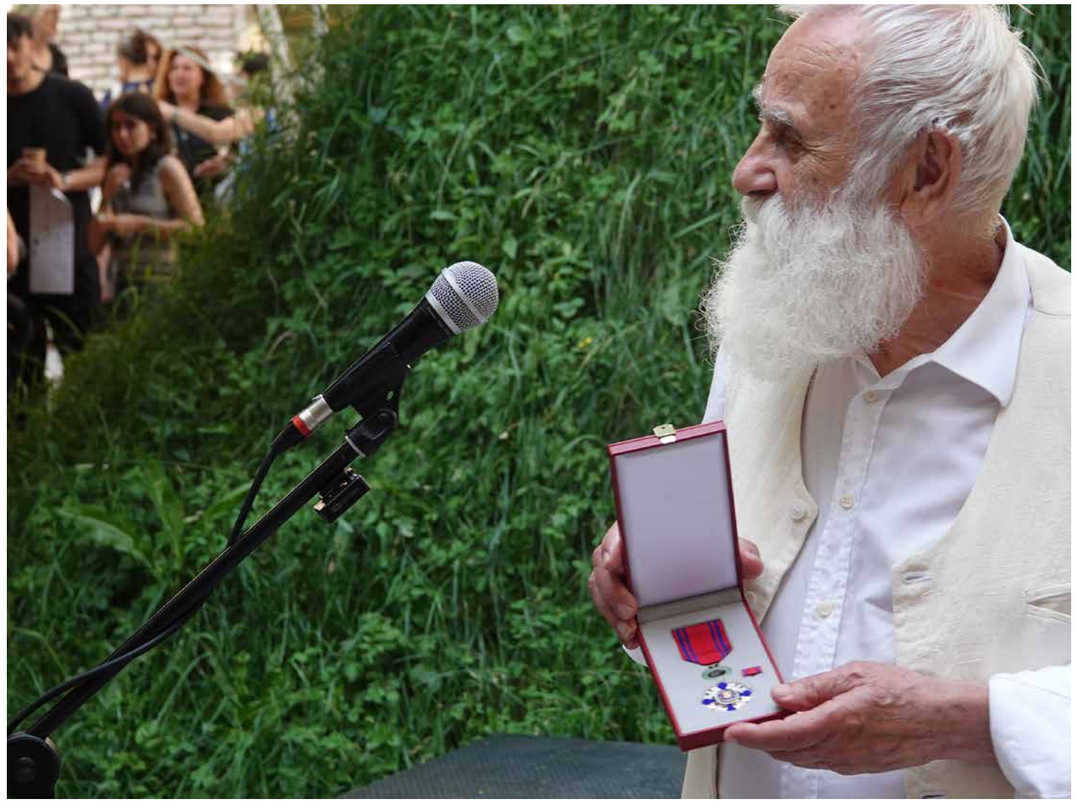

LUMINA ȘI EMOȚIA TRANSFORMATE ÎN FOTOGRAFIE

Text și foto: Vlad EFTENIE

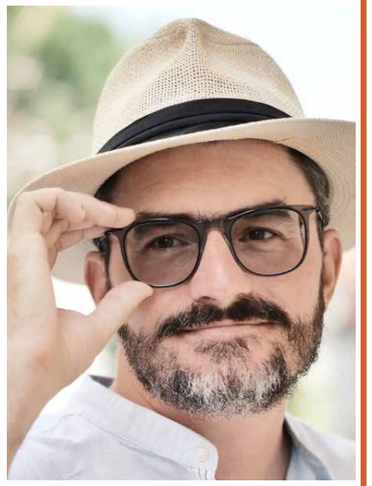

„ZOOM” PE BRÂNCUȘI

Vlad Eftenie este unul dintre artiștii ale cărui *„foto-Contemplări”* marchează **Anul Brâncuși - 150 de ani de la nașterea părintelui sculpturii moderne** -, într-o suită de expoziții. Am stat de vorbă despre apropierea de Brâncuși, despre provocările artei brâncușiene și spațiul expunerii, precum și despre diferența dintre „a privi” și „a vedea” în fotografie.

Cum s-a produs „apropierea” de Brâncuși?

În anul 1, ca student arhitect, am imaginat un pavilion - traseu spațial pentru expunerea unei Coloane fără sfârșit. Nu vizitasem încă „pe viu” nicio creație brâncușiană. Imaginația a fost punctul de sprijin în realizarea acelui proiect. Apoi, foarte curând, am vizitat opere ale lui Brâncuși la pavilionul dedicat găzduirii atelierului său din piața Centrului Pompidou din Paris. Revenind, tot ca student, peste ceva timp și după ce voi fi vizitat și muzeul menționat, dar și alte muzee europene, am conștientizat în micul pavilion parizian dimensiunea operei brâncușiene. Dintre toți artiștii epocii lui, el avea un spațiu dedicat, nu a încăput simplu în colecții alături de alți moderniști sau suprarealiști. Nu îmi propusesem să înțeleg opera, am conștientizat însă valoarea sa, la scara epocii căreia îi aparținea. Apoi, epoca și-a dizolvat limitele, prin influența remarcabilă la scara artei contemporane.

Abia după 10 ani de la acel proiect studențesc am ajuns la Târgu Jiu, în parcul Coloanei fără Sfârșit. Am admirat, bineînțeles, cu răsuflarea tăiată. Dar atât. O admirație obiectivă, firească, previzibilă. Abia după alți 10 ani (prin 2018) a avut loc un declic interior. Acum știu, este vorba despre o creștere interioară necesară pentru a ajunge într-un punct fericit din care să conștientizezi ce se întâmplă dincolo de vizibil. Mă pot considera norocos, întrucât experiența de viață și înțelesurile aflate m-au ajutat să pot simți mai mult, mai clar, să mă pot deschide, de fapt, în fața unui lucru cu mult mai înalt și mai adânc decât ceea ce se vede, decât ceea ce vedem cu toții. Acea chemare nu a mai lăsat loc să treacă mult timp până la următoarea vizită, am început un pelerinaj personal, de cel puțin două ori pe an, la Târgu Jiu. Scopul este acela de a sta câteva zile în preajma operei brâncușiene de pe Calea Eroilor și de a o parcurge în spațiu, lumină, timp și emoție, închizând orice alt gând și preocupare. O imersiune prin care să pot simți intens acele planuri invizibile, dar foarte palpabile, cu vibrație vie și pe care să le aduc la lumină prin imagine.

Prin camera foto, există un Brâncuși al spațiilor deschise (precum la Târgu Jiu) și unul al spațiilor din muzee?

Da, spațiul muzeal este unul care mizează pe protejarea unei fragilități, lumina artificială devoalează fațete, dar nu un spirit. Împrejurul operelor te poți mișca, desigur, explora. Și totuși mișcarea nu capătă amplitudine. Spațiul de expunere privilegiază izolarea. Nu știu sa definesc conceptul de „mișcare statică” pe

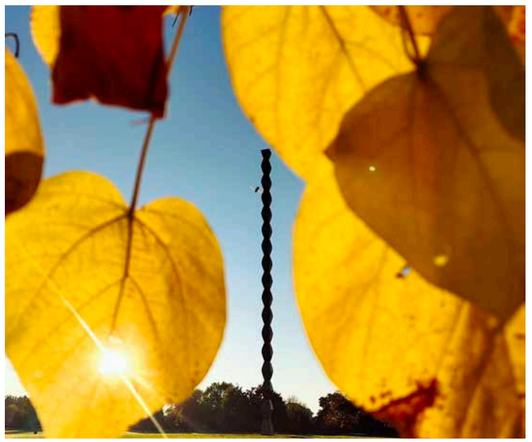

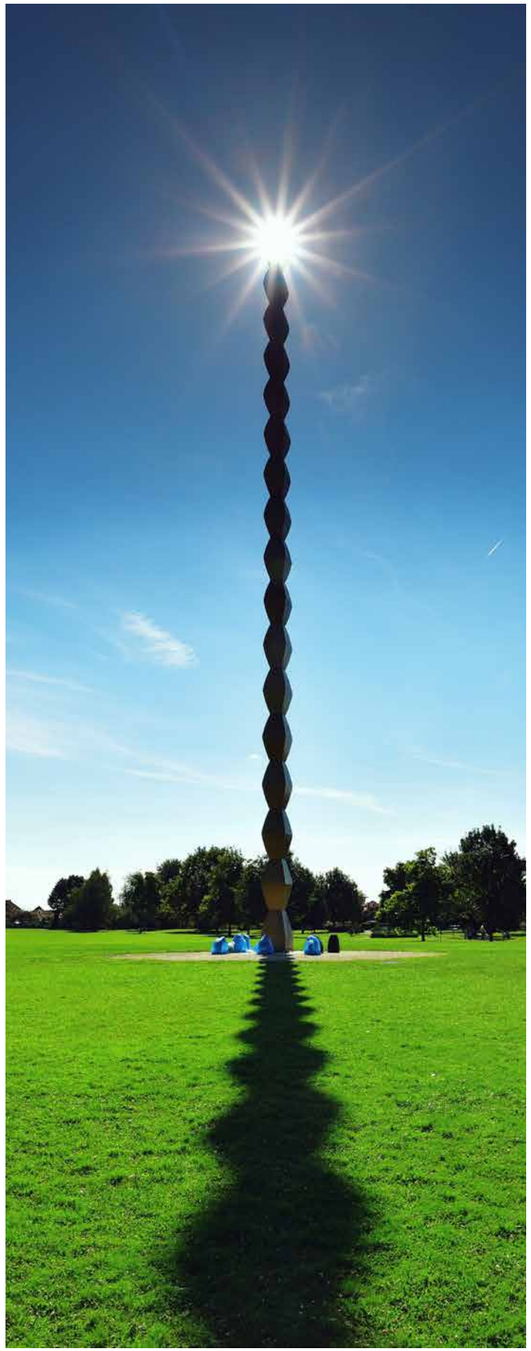

înțelesul tuturor… Mai degrabă, spațiul muzeal induce o explorare rațională, cu efecte previzibile, din orice direcție a privirii. Aici intervine magia ansamblului de la Târgu Jiu, care subîntinde spațiul orașului. Orașul devine spațiul muzeal în care privitorul evoluează concomitent în plan apropiat, cotidian, comun, între vecini, elevi, cumpărături și preocupări ale vieții de zi cu zi, aflând, în mod privilegiat, prin punctarea elementelor care alcătuiesc axul ansamblului, momente de grație. Lumina, vântul, ploaia, tunetul, foșnetul frunzelor, bruma dimineții, ceața densă, razele de foc ale unui apus, totul este dinamic, sub semnul evident al trecerii, al transformării, natura oferă momente absolut uluitoare. Lumina se schimbă în permanență, temperatura culorii, tonurile, nuanțele, totul este infinit nou, în fiecare secundă. Am aflat toate acestea contemplând sub semnul uimirii, în plimbări în care nu stau niciodată pe loc, pe traseul Căii Eroilor sau în cercul Parcului Coloanei. Nu poți sta pe loc când lumina se schimbă în următoarea secundă și totul arată diferit. În timp ce eu privesc uluit și caut un punct de „stație” nou, elevii de la liceul din apropiere trec pe lângă Coloană fără să o vadă.

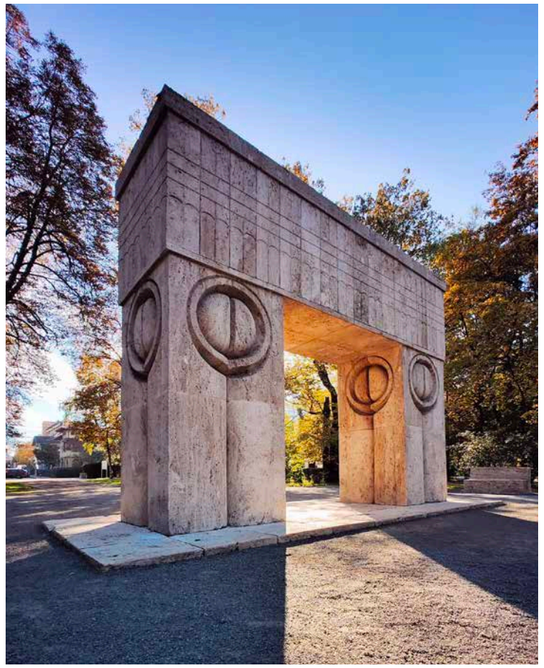

Cum s-ar transpune expresia lui Brâncuși „Priviți până vedeți” în registrul fotografiei?

Cum frumos spunea și De Saint-Exupéry, ceea ce este important nu se vede cu ochii, ci cu inima. Brâncuși ne îndeamnă să ne ascuțim simțurile și să pătrundem dincolo de ceea ce se vede, care este infinit. De aceea evit să îmi dau cu părerea sau să evaluez opera sa, ceea ce văd, lucrurile măsurabile. Pentru că datul cu părerea aduce totul la o scară mică, umană, a lucrurilor deja cunoscute. Infim, față de ceea ce se află dincolo de gândire, prin simțire, prin racordarea la o undă, la vibrație. Așa cum pentru a face fotografie nu este esențial aparatul foto, ci cum îți educi privirea, viziunea, cum te lași impresionat, ce faci cu ceea ce simți, în ce transformi. Nu doar date tehnice, ci emoție trăită și transformată, împărtășită, de acolo începe fotografia. Întotdeauna sunt curios ce voi afla la următoarea vizită la Târgu Jiu, știu acum că e nevoie de toate declanșările anterioare pentru a le face posibile pe următoarele, complet neașteptate, dar chemate prin consumarea straturilor anterioare. Nu poți face din prima o fotografie perfectă, memorabilă, trebuie să te antrenezi, să devii capabil să o faci posibilă. Mă fascinează acest proces care nu are scurtături, odată ce conștientizezi această cale.

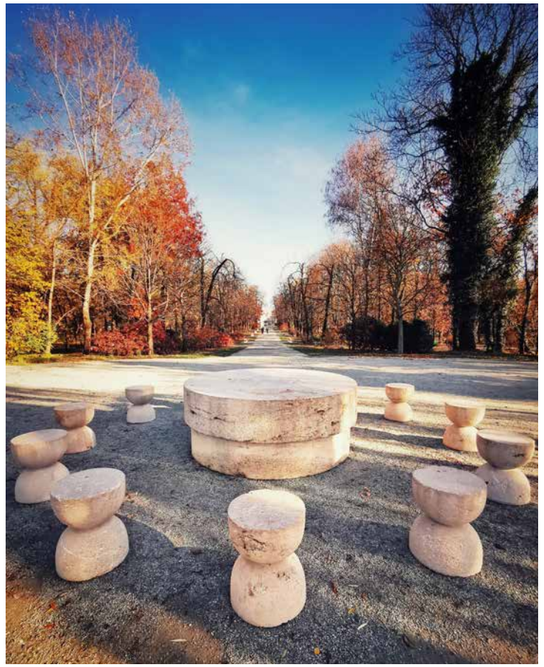

Ciclul solar a fost un adjuvant (pe model semiotic) în fotografierea operelor lui Brâncuși de la Târgu Jiu?

Da, absolut, deja am întâmpinat anterior răspunsul. Spațiul, Lumina, Timpul, Emoția sunt componentele esențiale a ceea ce am denumit prin Codul fotografiei. Pentru a obține o imagine cel puțin corectă, armonioasă, este necesară stăpânirea lor concomitentă prin declanșarea de Grație, decisivă (gestionare, mai degrabă, căci de stăpânit nu stăpânim nimic, în fapt). Lumina este infinit diferită de la o secundă la alta, chiar dacă anumite detalii sunt insesizabile, poate, în cea mai mare parte a timpului. Coloana dialoghează absolut magic cu aceasta, iar amenajarea parcului ajută deschiderea dinamică a relației Obiect-Lumină-Percepție, de jur-împrejur. O poți privi din orice unghi, poți studia cum reflectă lumina, cum o mângâie razele răsăritului, cum se așază luna în vârf să se odihnească, cum o îmbrățișează un curcubeu, cum o șlefuiește o grindină aprigă. Lumina și Coloana sunt parteneri într-un dans absolut fascinant, dacă stai puțin și privești, căutând să vezi și să simți, să te minunezi.

Cum ți se par încercările fotografice ale lui Brâncuși?

În primul rând absolut necesare, ce bine că s-a „jucat” cu tehnica modernă și a lăsat documente atât de prețioase pentru noi, astăzi! Era fascinat de tehnologie și modernitate, complementar cu modul în care lucra tradițional cu materia primă, în care și-a însușit meșteșugul ancestral, oferindu-i noi și noi expresii. Gândea, vedea și simțea în spațiu, în timp, cu lumina, într-un mod în care și astăzi, și - cu siguranță, și mâine, vom avea motiv de contemplare și mirare în fața Infinitului adus mai aproape de noi.

Articolul a fost inițial publicat în Biz nr. 406 (15 mai-15 iunie 2026).

TÂRGU JIU

CONFERINȚA INTERNAȚIONALĂ

„FILOSOFIA FORMEI”

Text și foto: Alexandru RUGESCU

„Nu vreau opere complete, ele constituie monument pentru morți: eu sunt în toiul muncii.”

Constantin Brâncuși

La Târgu Jiu a avut loc Conferința Internațională „Filosofia Formei”, eveniment academic și cultural organizat de Centrul de Cercetare, Documentare și Promovare „Constantin Brâncuși”, desfășurat sub patronajul UNESCO și cu sprijinul Primăriei Municipiului Târgu Jiu.

Conferința a reunit specialiști din domeniul artelor vizuale, filosofiei, istoriei artei, esteticii, curatoriatului, precum și antropologiei culturale și patrimoniului, într-un dialog interdisciplinar privind actualitatea operei și gândirii artistului și, nu în ultimul rând, rolul formei în definirea experienței estetice și a identității culturale.

Prezentările, comunicările științifice și intervențiile s-au desfășurat în cadrul Universității „Constantin Brâncuși”, iar expoziția „Brâncuși - Fotografia. Atelierul invizibil”, din colecția David Grob, a avut loc în Pavilionul Art 360 din Târgu Jiu. Expoziția a prezentat fotografii, unele realizate chiar de Constantin Brâncuși, curator fiind Eduard Enache și consultant științific dr. Doina Lemny.

Doina Lemny a primit titlul de Cetățean de Onoare al municipiului Târgu Jiu pentru contribuția sa la cercetarea creației sculptorului și pentru legătura construită, în aproape trei decenii, cu orașul în care se află Ansamblul Monumental. Stabilită

Doina Lemny, cetățean de onoare al municipiului Târgu Jiu

la Paris, unde a lucrat timp îndelungat la Centrul Pompidou, cercetătoarea a evocat începuturile apropierii sale de Târgu Jiu și de oamenii care au ajutat-o să descopere istoria, documentele și personalitățile legate de opera lui Brâncuși.

Un alt moment încărcat de emoție a aparținut istoricului de artă **Alexandra Parigoris**, care a cunoscut de copil monumentele din Târgu Jiu. Într-o mărturie biografică publicată de Henry Moore Foundation, povestește că avea 11 sau 12 ani când a văzut pentru prima dată lucrările sculptorului, însoțită de mătușa sa, Sanda Tătărescu-Negropontes, fiica Arethiei Tătărescu. Cercetătoarea a rememorat prima sa călătorie de studiu în România, în 1979, când a beneficiat de o bursă oferită de British Council. A evocat cu emoție oamenii care au sprijinit-o la începutul carierei, între care Barbu Brezianu, etnograful Mihai Pop și cercetătorul gorjean Ion Mocioi.

La panelul „**Ansamblul Monumentului: Axis Mundi, spațiu public și identitate civică**” moderator a fost Jonathan Vernon și au prezentat comunicări: Chiara Pazzaglia - *„Târgu Jiu, un prototip al monumentului postbelic”,* Ion Țîrlea - *„Brâncuși dincolo de familiar”,* Irina Hasnaș - *„Axis Mundi: Coloana Fără Sfârșit, perspective artistice și istorice”,* Lucia Corrain - *„O memorie infinită”* și Pavel Floresco - *„Secțiunea de aur brâncușiană: dovezi și disimulare”*.

La conferința de diplomație culturală au participat: Simona Mirela Miculescu, *ambasador extraordinar și plenipotențiar pe lângă UNESCO*, Cristian Bădescu, *ambasadorul României în Regatul Norvegiei*, Janina Sitaru, *șef cabinet Parlamentului European,* Victor Negrescu, *fost secretar de stat în MAE*, Raluca Neagu, *ministru consilier MAE*, moderator fiind Aura Woodward, *director ICR Londra*.

A urmat o sesiune cu dr. Doina Lemny, Friedrich Teja Bach și David Grob, cu tema „**Brâncuși - Fotografia. Atelierul invizibil**”, deoarece artistul a avut și pasiunea de a realiza el însuși fotografii ale operelor și nu agrea ideea de a fi fotografiat de către alte persoane.

La panelurile „**Filosofia Formei I și II - Trupul și Spiritul**”, moderator a fost Jonathan Vernon și au prezentat: Tatiana Patrone - *„Filosofia neoclasică a simplității: Winckelmann, Brâncuși și Michelangelo”,* Mirela Trăistaru - *„Trupul ca sculptură. Geometrie și ritual în costumele lui Brâncuși și în culturile indigene”,* Chase Pendleton - *„Brâncuși și genul modern”,* Bogdan Lepădatu - *„Arhitectura ascensiunii:*

idoneismul, paradoxul lui Buridan și eliberarea simetriei la Brâncuși”, Mirela Clopoțel - *„Poezia sculpturii lui Brâncuși. Materia formei și cunoașterea esenței”,* prof. dr. Mihaela Cătălina Tărcăoanu - *„Sculptura și filosofia limbajului: domenii disjuncte și/sau paradigme convergente”.*

La panelurile „**Atelierul parizian și rețelele avangardei I și II**”, moderator a fost Cătălin Davidescu și au participat: Ioana Dumitrecu - *„În căutarea esenței prin dematerializare: Brâncuși, Tzara și Duchamp”,* Stefano Agresti - *„Pe muchia în mișcare a avangardei: Jean Tinguely și prezența lui Brâncuși în Hommage á Marcel Duchamp*”, Valentina Bartalesi - *„Disjuncția” și „Nevăzutul: Brâncuși la pragul teoriei artei americane postbelice*”.

La panelul „**Dincolo de sculptură: desenele și fotografiile**” au participat: Eduard Enache - *„Brâncuși. Fotografia. Atelierul invizibil. Experimente cu socluri”,* Michal Sobanschi - *„Trasarea spațiului, forma sub constrângere în desenele artistului”,* Isaac Linder - *„Litere în metamorfoză (ce însemnau ele pentru Brâncuși): O recitire a Symbole de Joyce după Halper și Geist”,* Emma Kerr - *„Dincolo de cuvinte: rolul esențial al fotografiei în opera artistului” și* David Ward - *„Atingerea luminii: mâna domnișoarei Pogany și fotografia lui Brâncuși”.*

La sesiunea avându-l moderator pe Cornel Mihalache, invitații Cosmin Năsui și Adrian Buga au prezentat *„Brâncuși în dosarele securității”* și *„Autenticitate și fals în opera lui Constantin Brâncuși: probleme de atribuire și expertiză”.*

La panelul „**Contexte globale**”, moderator dr. Doina Lemny, au prezentat: Sonia Coman - *„Brâncuși, Japonia și America: surse și perspective noi asupra receptării transnaționale a artistului”,* Alexandra Parigoris - *„Brâncuși ca formă simplă - studiu de caz asupra receptării turnărilor postume ale lui Brâncuși în Japonia”,* Geun-Jun Chungwoo-Michael Lim - *„Unde se așază Pasărea? Sosirea lui Brâncuși în Asia și singurătatea coreeană”,* Eduard Andrei , Doina Lemny - *„Drumul spre autentificarea unei lucrări atribuite lui Brâncuși”* și *„Brâncuși prin expozițiile pe care le-am curatoriat”*.

În cadrul panelului „**Brâncuși și Marea Britanie**”, moderator Inga Fraser, au prezentat: Sam Cornish - *„Constantin Brâncuși și sculptura britanică a anilor 1960”,* Julia Frieberger - *„Sculptura în mișcare: Prometeu de Constantin Brâncuși la Kettle’s Yard”,* iar în cadrul temei „Patrimoniul mondial din perspectiva UNESCO: provocări actuale pentru siturile de

Casa Memorială „Constantin Brâncuși”

patrimoniu din România și din regiune”, au participat: Ligia Deca - secretar general al Comisiei Naționale a României pentru UNESCO, Sergiu Musteață - secretar general al Comisiei Naționale a Republicii Moldova, Irina Iamandescu - reprezentant al României pentru Convenția Patrimoniului Mondial UNESCO, Adrian Crăciunescu - Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, Alexandru Mexi - Institutul Național al Patrimoniului, și Codrin Tăut - expert, Comisia Națională a României pentru UNESCO.

În cadrul panelului „**Autenticitate, conservare și expertiză științifică**”, moderator Roxana Rădvan, au prezentat: Andreea Hackel - *„Exemple de bune practici în conservare*”, Chistian Degrigny - *„Instrumente noi pentru diagnosticarea metalelor de patrimoniu, care permit conservatorilor să lucreze mai independent”,* Maria și Alexandra Enache - *„O sculptură nouă în locul celei vechi: cazul Notre-Dame”,* Isabella Boorman - *„Aur: sculpturi moderne din metal în grădina Colecției Peggy Guggenheim din Veneția”,* Roxana Rădvan, Ioana Gomoiu, Claudia Stancu - *„Ansamblul monumental Brâncuși”,* Irina Sava - *„Biserica Sf. Nicolae din Șcheii Brașovului - cerințe metodologice pentru conservarea și restaurarea picturilor murale”,* Lăcrămioara Anton - *„Expertiza picturilor murale interioare propuse spre înlocuire cu pictură murală nouă”,* Dana Postolache - *„Proceduri derivate din cercetarea științifică, în conjuncție cu metodologiile standard de restaurare a operelor de artă”.* Studiu de caz: iconostasul bisericii Mănăstirii Arbore, Suceava, Ion Darida - *„Memoria monumentului păstrată în straturile tencuielii istorice”* și Sultana Polizu - *„Întoarcerea la lumină: restaurarea iconostasului Catedralei Episcopale din Buzău - recuperarea formei originale și păstrarea unui ansamblu de patrimoniu”.*

A avut loc Proiecția filmului „În căutarea tatălui pierdut”, realizat de regizorul Ionuț Teianu, urmată de o excursie la Hobița și vizitarea casei memoriale Brâncuși.

În cadrul panelului „**Arhive, istoriografie și mitologie. Reconstituirea biografiei brâncușiene**”, moderator Adrian Tudor, au prezentat: Vincent Guiot - *„Baroana Franchon dezvăluită: perspective de arhivă asupra vieții lui Brâncuși și a creării muzei adormite”,* Adriana Șotropa - *„Dialoguri socialiste cu opera lui Brâncusi: de la poezie la benzi desenate. Construirea unei figuri naționale*”, Cristian Vasile - *„Cum a ajuns Constantin Brâncuși să fie «condamnat» în 1851, în ședințele Academiei RPR”,* Paul Popovici - *„Procesele Brâncuși”.*

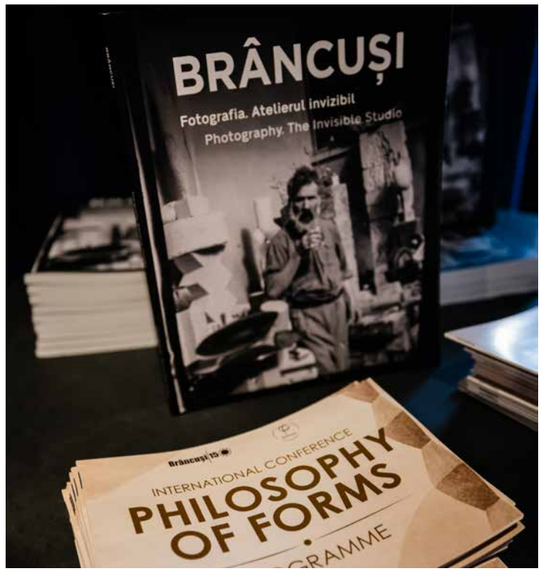

La panelul „**Opera lui Brâncuși, o moștenire pentru viitor. Ecouri și rezonanțe**”, moderator Jonathan Vernon, au prezentat: Pamela Bianchi - *„A dori înseamnă a construi un asamblaj. Brâncuși și designul expozițional”,* Ioana Mischie - *„Plimbarea infinită - un manifest imersiv despre sens în cartografiere”.* Keith Winter și Nayden Hadzhiev - *„Alotropi: de la coloana fără sfârșit a lui Brâncuși la Casa Allotrope a lui Keef Winter”.*

A urmat sesiunea moderată de Jonathan Vernon - *„Geist contra Geist: o filosofie a formei”* și Inga Fraser - *„Ce minunat ar fi dacă Prometeu și-ar găsi în sfârșit locul acolo”* și vizita la **Ansamblul Monumental de la Târgu Jiu**.

Ansamblul a fost comandat de Liga Națională a Femeilor Gorjene, prezidată de Arethia Tătărescu, soția *prim-ministrului Gheorghe Tătărescu și a fost donat orașului pentru a „preamări memoria eroilor gorjeni care s-au jertfit în războiul de întregire”. Ansamblul se întinde pe o axă vest-est, care traversează orașul pornind de la malul Jiului, din Parcul central, unde se află lucrările Masa Tăcerii, Aleea Scaunelor și Poarta Sărutului, continuând cu Calea Eroilor, pe care se află biserica Sfinții Apostoli și culminând cu Coloana Fără Sfârșit în mijlocul unui parc cu promontoriu.*

Arethia Tătărescu, mare iubitoare de artă și tradiții, *a lăsat mare parte din patrimoniul cultural pe care îl deține astăzi municipiul* Târgu Jiu.

Intrarea în Parcul central se realizează pe sub ***Poarta Sărutului****, care pare să facă trecerea spre o altă dimensiune, încărcată cu simboluri și semnificații. Drumul continuă cu*

Arh. Alexandru Rugescu și doamna Alexandra Parigotis

Aleea Scaunelor, pe marginea căreia se găsesc 30 de scaune care sugerează momente de cugetare asupra etapelor vieții. Scaunele cu fața pătrată, așezate în zece nișe pe cele două laturi ale aleii, sugerează șirul de rude și prieteni care îl însoțesc pe eroul care pleacă la război. ***Masa Tăcerii*** *reprezintă masa luată înaintea bătăliei la care urmează să participe combatanții. Timpul este prezent fiind reprezentat de cele 12 scaune-clepsidră care îl reprezintă. Totul decurge în tăcere. Masa reprezintă și un simbol al reuniunii familiei, dorința artistului fiind ca lucrarea sa să determine renașterea acestui obicei străbun.*

Coloana fără sfârșit *a fost inaugurată în 27 octombrie 1938, denumirea ei originală a fost Coloana Recunoștinței fără sfârșit și a fost dedicată ostașilor români din Primul Război Mondial căzuți în luptele de pe malul Jiului. Coloana a fost realizată tehnic de către inginerul Stefan Georgescu Gorjan, după modulul cioplit în lemn de Brâncuși. Construcția a început în august 1937 la Petroșani și s-a încheiat în luna noiembrie a aceluiași an la Târgu Jiu.*

Considerând arta doar o sursă de bucurie, Brâncuși nu a oferit prea multe explicații privind operele sale. Cu o anumită ocazie, artistul conchidea: *„În artă, ceea ce contează este bucuria. Nu este nevoie să înțelegi. Ești fericit că vezi? Ajunge”.*

În ultima zi, la Craiova, au fost vizitate expoziția Brâncuși și cea de documente din cadrul Muzeului de Artă și Muzeului Olteniei.

BULETINUL INFORMATIV AL UNIUNII ARHITECTILOR DIN ROMANIA

LA MULȚI ANI, DOMNULE ARHITECT IONEL ULMEANU!

Text și foto: Gabriela PETRESCU

Pe 16.09.2026, un grup de colegi de la I.P.S.C.A.I.A. și de prieteni, l-am serbat pe domnul arhitect Ionel ULMEANU, la împlinirea vârstei de 97 de ani.

Ionel ULMEANU s-a născut la 16.09.1929 în comuna Măldărești- Vâlcea. A fost student al Institutului de Arhitectură „Ion Mincu“ din București, al cărui licențiat în arhitectură și urbanism devine în1955. Este membru U.A.R. din 1960.

Pasiunea pentru meserie și disciplina i-au permis să rămână activ timp de peste o jumătate de secol, din 1955, neîntrerupt până în 2013, profesând în perioade de reconstrucție postbelică, crize economice și schimbări de regim politic, fiind arhitect proiectant, șef de atelier, consilier investiții, șef de șantier.

Cea mai lungă perioadă a activat în I.P.S.C.A.I.A. (1974-1994), având funcția de arhitect proiectant și șef de atelier.

La mulți ani, domnule arhitect! Vă dorim multă sănătate, zile senine și bucurii, alături de cei dragi!

Toți cei prezenți ne-am dat întâlnire peste 3 ani, când domnul arhitect va împlini 100 de ani!

NICOLAE ȚARIC - „ARCHITECTURA MATER ARTIUM”

Interviu realizat de
Sebastian CRĂCIUN

Nicolae Țaric este un arhitect brașovean, fondator al Agenției de Arhitectură și Design ADA, înființată în 1990. Activitatea sa acoperă o gamă largă de proiecte - de la clădiri rezidențiale și de birouri, până la spații comerciale, industriale, proiecte de restaurare și intervenții urbanistice. Este cunoscut și pentru implicarea sa în viața profesională a arhitecturii românești, inclusiv ca fost președinte al filialei teritoriale a Ordinului Arhitecților din România. A fost, de asemenea, membru în jurii ale unor evenimente importante din arhitectura românească. Nicolae Țaric se remarcă prin preocuparea pentru relația dintre funcționalitate, context și expresie arhitecturală, încercând să adapteze arhitectura contemporană la specificul locului și la nevoile reale ale comunității.

Când ați înțeles pentru prima dată că arhitectura va fi calea, drumul dumneavoastră și ce v-a atras la această profesie?

Nu sunt brașovean. Am venit destul de târziu aici. Sunt din Titu, un orășel în care cu arhitectura am ajuns în relație relativ târziu. Am făcut vreo șase ani de liceu de muzică la Târgoviște, după care am început să desenez. Exceptând Târgoviște, nu aveam un mediu construit care să mă inspire, Titu fiind un orășel obscur. Am început să desenez și, din aproape în aproape, considerându-se că am înclinații și îmi plăcea foarte mult, am ajuns la București, la un arhitect cu care am făcut pregătire doi ani. Atunci am cunoscut Bucureștiul. Am descoperit profesia care este extraordinar de interesantă, de tentantă și de motivantă. A fost o tatonare începută cu muzica, dar muzica este oricum legată foarte mult de arhitectură și poate că și trecerea a fost mult mai ușoară.

Sediu nou primărie comuna Feldioara, județul Brașov

Cum definiți astăzi arhitectura? Este mai mult o artă, o știință, un serviciu pentru societate sau un mod de a da formă ideilor?

Pentru mine, arhitectura este un mod clar de a da formă ideilor pentru cine este creativ, cine este motivat și cine vrea să se implice și să fie cât mai aproape de mediul și de societatea în care trăiește. Când nu mai înțeleg nimic din ce mi se întâmplă, totdeauna mă sui pe bicicletă și trec pe lângă o clădire care este în Brașov, o clădire veche, istorică, pe care este un basorelief, pe care scrie „Architectura Mater Artium”. Și totdeauna, după ce citesc asta, mă calmez și îmi dau seama că fac o meserie foarte importantă, o meserie foarte implicată, o meserie în care ea, ca exprimare, asigură o cultură și o dezvoltare a mediul construit, atât a celor care îl locuiesc, dar, de asemenea, este gazda tuturor artelor, pentru că, până la urmă, muzeele sunt gazdele tuturor artelor, filarmonicile sunt gazdele tuturor artelor, teatrele și așa mai departe. Deci, este foarte importantă arhitectura și faptul că în momentul de față se mai poate încă exprima în ea este singura parte motivantă. De curând, când am avut alegeri noi la Ordinul Arhitecților, s-a pus problema că, după atâția ani, noi suntem încadrați la aceeași categorie de prestatori de servicii și asta te revoltă și te face să încerci să vezi dacă poți să-ți depășești această condiție.

Ați fi vrut să fiți niște formatori de conștiințe în acești 25 de ani? Sau de gusturi? Sau de cultură?

Da, pentru că prin orice facem și este semnificativ de important din punct de vedere calitate, creativitate și calitate, este un gest prin care devii formator. Produsul tău de arhitectură este adresat nu numai celui pentru care îl faci, un client, un beneficiar. Practic, el rămâne pentru 100 de ani cel puțin într-un mediu construit și el devine formator de opinie, formator de stil.

Există un proiect în cariera dumneavoastră pe care îl considerați reprezentativ pentru felul în care gândiți și înțelegeți arhitectura?

Înainte de 1989, fiind un arhitect care m-am implicat și a cărei creativitate s-a manifestat câteodată chiar împotriva regimului care cerea să faci numai ce trebuie, am făcut totuși un proiect și un ansamblu care sunt reprezentative și care pot să iasă în continuare în față. Sunt cele trei turnuri din Brașov, care sunt cap de perspectivă la Bulevardul Victoriei. Este un bulevard care vine de la Gară și care are o arhitectură foarte pregnantă. S-a muncit foarte mult și am avut niște colaborări extraordinare cu structuriștii. Al doilea ar fi un proiect de urbanism care este Centrul Civic nou al Brașovului care

și-a pus amprenta pe evoluția ulterioară până la Revoluție. După aceea a intervenit mediul privat, mi-am făcut biroul de arhitectură, am avut foarte mult de lucru și dintre clădirile care consider că m-ar reprezenta ar fi, de exemplu, în zona birouri, dezvoltare, tehnologie, Campusul Universității „Transilvania” din Brașov, un ansamblu încă unic în România, în mediul universitar, foarte bine făcut și foarte bine folosit. Iar din zona care mi-a plăcut foarte mult și la care am avut acces după Revoluție, zona patrimonială, aș aminti reconstrucția zidurilor de sub Tâmpa și Muzeul Civilizației Urbane din Piața Sfatului, care este o clădire recuperată și transformată într-un muzeu de foarte bună calitate. Am făcut și vile, toate unicate, care m-ar reprezenta. La toate s-ar putea citi stilul acesta de arhitectură modernă cu care am cochetat tot timpul, pornind de la claritatea și simplitatea interbelică până la modul în care încă se face arhitectură de bună calitate în momentul de față.

Spațiile interioare ale noului sediu al Primăriei Comunei Feldioara

Cât de importantă este relația dintre o construcție și locul în care apare? Poate exista, în opinia dumneavoastră, o arhitectură valoroasă ruptă de context?

Sunt arhitecți care sunt absolut departe de context și atunci își fac arhitectura pe care o considera fără să aibă o relaționare foarte corectă cu contextul. Noi, în principiu, am încercat, cel puțin în lucrările care au fost în zona patrimonială, să fim foarte aproape de context. Aș putea să vă dau exemplu cele două primării făcute în centrele istorice, una la Râșnov și una la Feldioara, în care integrarea lor în context este reușită, este exact ce trebuie. Intrarea într-un context pe un bulevard sau într-un cartier nou este mai ușor de făcut, dar și acolo ar trebui să ții cont de ce e în dreapta, în stânga, de ce ți se impune. Pe urmă devine impunerea în planurile de urbanism, de aliniere, de înălțime, de POT și așa mai departe, și atunci, în această zonă nouă de exprimare, contextul se referă mai mult la urbanism sau la integrarea în urbanism.

Acum încercăm să promovăm o investiție. Eu o consider cântecul meu de lebădă. În centrul civic, în care încă nu s-a hotărât și nu se hotărăște de ani de zile ce se va face, cum se continuă și cum se va dezvolta în continuare, încercăm să introducem un imobil mai înalt care creează ceva probleme și nu ne dăm seama de ce. În fond, nu este neapărat o mare greșeală să construiești foarte înalt. Pe de altă parte, amplasamentul este foarte sensibil din punct de vedere al faptului că este o poartă sau este un semnal de intrare din orașul nou dezvoltat după 1945 spre orașul istoric vechi, format din Cetatea și din Scheii Brașovului. Acel imobil

Sediu nou primărie comuna Feldioara, județul Brașov

îl considerăm un semnal și încercăm să-l promovăm la o înălțime neobișnuită pentru Brașov, fără să ținem seama neapărat de context, dar, de fapt, contextul ne ajută. Este vorba de o zonă în care există mallul, care are o clădire de birouri, în momentul de față cea mai înaltă din Brașov. Încercăm, în paralel cu ea și în context cu ea, să facem altă arhitectură, dar poate un pic mai înaltă ca să conteze, că altfel, orice faci în proximitatea unui clădiri foarte impozante, trebuie să fii foarte atent ce faci, pentru că s-ar putea să devină desuetă sau să își piardă din importanță. O considerăm importantă pentru Brașov și încercăm să o promovăm ca atare. Țin minte că, prin anii 2000, un coleg de-al meu venise cu niște promotori din Canada și propuseseră undeva, într-o dezvoltare de cartier, de intrare în oraș, niște imobile de locuit într-un complex foarte interesant, care mergeau de la 28 până la 45 de etaje. A fost un șoc absolut total. Întrebarea care s-a pus și la care s-a dat un răspuns pe care îl am în minte și în momentul de față a fost: „De ce atât de înalt?”. Și omul a spus foarte clar, era și un arhitect foarte bun: „Ca să scap de obsesia P + 10”. Nu înțeleg de ce nu-l puteam face într-o zonă care, și înainte de Revoluție, dar și după Revoluție, am definit-o ca un fel de downtown al orașului, o zonă impozantă, zona puternică a orașului, care nu se poate finaliza printr-o marcare importantă.

Ce înseamnă pentru Nicolae Țaric noțiunea de frumos în arhitectură? Și cât de mult mai contează astăzi frumusețea într-o lume preocupată de eficiență și funcționalitate?

„Frumos” e un cuvânt destul de puțin uzitat în arhitectură și în breasla noastră. Într-adevăr, prin ceea ce facem noi, devenim formatori de opinie, formatori culturali, formatori de conștiințe și de oameni care apreciază mai mult sau mai puțin locul în care trăiesc. Dar la frumosul ăsta, pe lângă arhitectura care este extrem de variată, la noi foarte mult contribuie natura și faptul că orașul ăsta, fiind așezat între dealuri și văi, componența lui cea mai importantă este componența vernaculară, pe care o găsim atât în cetatea istorică, cât mai ales în Scheii Brașovului. Eu și când mă uit la un plan de urbanism, petele acelea de culoare, ar trebui să aibă un design, o linie, să fie frumos. Cred în asta. Îmi place să mă uit la planurile de urbanism care au ceva și nu sunt numai niște pete obscure.

Ați fost arhitect-șef al Institutului de Proiectare Brașov, iar după Revoluție ați înființat ADA, Agenția de Design și Arhitectură. Cum ați simțit această trecere de la economia planificată, la antreprenoriat și ce a însemnat inițiativa privată în dezvoltarea arhitecturii în zonă?

La sfârșitul celor 10 ani în care am lucrat la singura instituție cu arhitecți din România, în fiecare județ era câte o astfel instituție. Unele se numeau ateliere, la noi se numea „Proiect Brașov” și era o instituție importantă. Ulterior am aflat că „Proiect Brașov” era o instituție care funcționa cam după tipicul unui birou foarte mare de proiectare din America, cum e SOM, care avea 400 de persoane cu toate specialitățile și cu toate facilitățile. La Proiect Brașov eram spre 50 de arhitecți care, de fapt, ca și în instituții similare din America, eram niște creioane, adică desenam ce ni se spunea. Dacă desenai numai ce ți se spunea, puteai să ai o viață extraordinar de liniștită și să te lauzi la sfârșit că ai făcut în viață șapte mii de apartamente, care erau adaptări de proiecte tip. Noi am fost cei care am încercat să ne implicăm, adică să nu facem numai acele adaptări de blocuri tip sau să le facem, dar niciodată nu ieșea unul fără să aibă ceva deosebit. O placare de cărămidă, un design de fațadă, niște balcoane rotunjite sau schimbate de pe o parte pe alta, spre disperarea totală a colegilor noștri structuriști care, pe acele proiecte tip, trebuiau să muncească în plus. Dar am reușit pentru că ne-am implicat. A apărut arhitectura postmodernă, primisem câteva reviste, în București, apăruseră, pe Calea 13 septembrie, primele blocuri făcute de Viorel Hurduc, tot postmoderne. Atunci, în Brașov a apărut un alt gen de arhitectură impusă cumva prin implicarea noastră. Pe vremurile acelea, în fiecare an erau premiile Uniunii Arhitecților din România. Ansamblurile de locuințe din Brașov sau hotelurile care s-au făcut, toate au primit premii la această competiție care era una serioasă, era o competiție profesională, era o competiție numai între arhitecți și nu era discutată de partid. Toate marile lucrări, de la Amfiteatrul de la mare, până la teatrele din România, au trecut prin furca caudină a acestui concurs și au fost distinse cu Premiile Uniunii Arhitecților. Și eu am un premiu pentru locuințele unicat pe care le-am făcut în Făgăraș. Pentru noi, cei din generația mai tânără, pentru cei care ne-am exprimat și am încercat și în perioada aceea să fim implicați, să fim creativi, să încercăm să facem și altceva decât munca aceea de rutină, ca la fabrică, schimbarea a fost ușoară. De ce? Pentru că știam că vrem, știam că putem. Am făcut firma, ne-am descurcat, accesul la clientela inițială a fost din aproape în aproape, până când am intrat pe piață. Apoi a fost de la client la client.

Nicolae Țaric, cum ați caracteriza evoluția sau involuția arhitecturii în Brașov?

Consider că arhitectura a fost într-o permanentă și vizibilă evoluție. Cu sincope mai mari sau mai mici. Unele au fost generate de criza din 2005-2008, când s-a construit mai puțin și s-au făcut și niște schimbări de stil și de structură a clienților. E adevărat că până în 2010 o mare parte din arhitecții buni au plecat afară. Dar în jurul anului 2010, din ce în ce mai mulți arhitecți au venit înapoi și formează generația de arhitecți buni care sunt în momentul de față în Brașov.

Noile tehnologii, inclusiv inteligența artificială, încep să influențeze procesul de proiectare. Vedeți în ele un instrument care poate elibera creativitatea arhitectului sau un posibil pericol pentru originalitate?

Am început să vedem despre ce e vorba și ne-am dat seama că dacă inteligența aceasta artificială, în meseria noastră, este folosită cum trebuie, dacă avem un plan de situație perfect făcut și foarte digerabil cu o temă de proiectare cerută foarte corect, te ajută. Dar ne-am dat cu capul de perete în primele momente când creativitatea noastră, care era sub forma unor desene sau unor sugestii pe care le făceam prin programele obișnuite, se izbea de ceea ce ne prezenta AI-ul. Câteodată ne speria pentru că mergea prea mult într-o direcție care nu ne convenea. În meseria noastră inteligența artificială este de suport, dar necesită foarte multă grijă și negociere. Trebuie să știi ce vrei. Noi nu am ajuns până acolo încât să folosim inteligența artificială la un proiect de la A la Z. Am pornit încet să vedem ce suport ne poate asigura în stilul în care încă ne desfășurăm activitatea.

Ce alte pasiuni are arhitectul Nicolae Țaric?

Îmi place să umblu și să văd arhitectura prin oraș, prin împrejurimi. Am scăpat de obsesia unor sporturi, așa că îmi place în continuare să merg cu bicicleta sau pe jos și văd tot ce se face în oraș. Când eram în comisia tehnică la primărie, și am fost aproape 20 de ani, îmi plăcea întotdeauna, înainte de comisie, să mă duc să văd unde este lucrarea și care sunt problemele, în afară de planșele care se puneau pe perete. Mai sunt și o prezență permanentă la toate evenimentele culturale: expoziții, concerte, festivaluri. Anul ăsta am fost la Brezoi, la Dărmănești, la București, la două premiere la Teatrul din Constanța. Îl urmăresc pe Afrim pentru că îmi place omul foarte tare și așa, urmărindu-l pe Afrim, am descoperit că avem un teatru lângă Brașov, la Sfântul Gheorghe, Teatrul „Andrei Mureșanu”, care este extraordinar. Am o casă cu grădină și, de primăvara până toamna, am o pasiune pentru livadă și legume, dar în continuare mă bucur când mă duc oriunde. La Târgu Mureș am vrut neapărat să mai văd Teatrul Național al lui Săvescu, care mi-a fost profesor. Am fost anul trecut și în primăvara asta de trei ori la Craiova pentru că mor de plăcere să văd Teatrul Național făcut de Alexandru Iotzu, care mi-a fost trei ani profesor și a fost mentorul meu. Când fac plimbări, tot arhitectura rămâne preocuparea principală.

ACTIVITATEA COLEGIULUI DIRECTOR ȘI A SENATULUI

Text: Mirela MERCURIANU

ȘEDINȚA COLEGIULUI DIRECTOR DIN DATA DE 14.09.2026

Principalele puncte aflate pe odinea de zi a ședinței au fost:

- Consultare privind Pavilionul Haralamb Georgescu de la Pucioasa
- Situația cheltuielilor ajutoarelor sociale 2026 și principii de acordare
- Consultare creștere valoare cotizație pentru anul 2027
- Consultate privind solicitarea domnului arh. Mircea Țibuleac pentru arhitecții din Republica Moldova
- Consultare organizare Expoziție Utopia Posibilă în Elveția, la Zürich
- Consultare organizare aniversare 120 ani Revista Arhitectura în noiembrie 2026
- Informare privind Evenimentul Ștrandul Tineretului, care se va realiza cu finanțare de la Primăria Sectorului 1 București și din surse proprii al UAR
- Tipărire carte autor Miklós Köllő - „O nouă viață pentru casele vechi” - traducere în limba română
- Aprobare finanțare proiect cultural „Centenar Marcel Bogos 1926-2026”
- Proiectul cultural „Eu cel adevărat sunt vocea din capul meu/ The real me is the voice inside my head”, organizat de Fundația Calina
- Aprobarea finanțării editării lucrării privind opera arhitectului Marcel Maller

S-AU EMIS URMĂTOARELE DECIZII:

- Decizia nr. 12 din 14.09.2026 privind aprobarea organizării Expoziției UTOPIA POSIBILĂ - LITORALUL ROMÂNESC în Elveția, la Zürich
- Decizia nr. 13 din 14.09.2026 privind aprobarea organizării evenimentului cultural Aniversare 120 ani Revista Arhitectura
- Decizia nr. 14 din 14.09.2026 privind aprobarea proiectului de editare și tipărire a traducerii în limba română a cărții „O nouă viață pentru casele vechi”, autor Miklós Köllő
- Decizia nr. 15 din 14.09.2026 privind aprobarea finanțării evenimentului „Centenar Marcel Bogos 1926-2026”, ANUC
- Decizia nr. 16 din 14.09.2026 privind completarea Deciziei nr. 11 din 28.04.2026
- Decizia nr. 17 din 14.09.2026 privind aprobarea finanțării cheltuielilor aferente editării lucrării privind opera arhitectului Marcel Maller

ȘEDINȚA COLEGIULUI DIRECTOR DIN DATA DE 29.04.2026

Principalele subiecte ale ședinței Colegiului Director, desfășurată în data de 24.09.2026 au fost:

- Aprobarea unui premiu pentru studenta UAUIM Bucur Ema-Cristina
- Aprobarea de premii de excelență pentru unii studenți ai facultăților de arhitectură din România
- Aprobarea finanțării unor lucrări de amenajare spațiu pentru centru cultural al Uniunii Arhitecților la Craiova
- Necesitatea aprobării executării și finanțării unor lucrări de reparații la imobilul din str. Jean Louis Calderon nr. 48

S-A EMIS URMĂTOARELE DECIZII:

- Decizia nr. 18 din 24.09.2026 privind acordarea unui premiu
- Decizia nr. 19 din 24.09.2026 privind acordarea de premii de excelență pentru studenți ai facultăților de arhitectură din România
- Decizia nr. 20 din 24.09.2026 privind aprobarea finanțării unor lucrări de amenajare a spațiului în care urmează să funcționeze la Craiova un centru cultural de arhitectură al Uniunii Arhitecților din România
- Decizia nr. 21 din 24.09.2026 privind aprobarea executării și finanțării unor lucrări de reparații curente la imobilul din strada Jean Louis Calderon, nr. 48, București

ȘEDINȚA SENATULUI DIN DATA DE 25.09.2026

Principalele subiecte aflate pe ordinea de zi a ședinței au fost:

- Oportunitatea modificării cuantumului cotizației anuale de membru al UAR
- Necesitatea modificării hotărârii privind acordarea ajutoarelor sociale pentru probleme de sănătate sau alte situații de dificultate în care se află unii membri ai Uniunii Arhitecților din România
- Primirea de noi membri
- Situația unor sub-conturi ale Uniunii Arhitecților din România

S-AU EMIS URMĂTOARELE HOTĂRÂRI:

- Hotărârea nr. 15 din 25.09.2026 pentru aprobarea cotizației de membru al Uniunii Arhitecților din România începând cu 1 ianuarie 2027
- Hotărârea nr. 16 din 25 09. 2026 privind modificarea și completarea Hotărârii nr. 14 din 12.12.2024 cu privire la acordarea ajutoarelor sociale financiare pentru probleme de sănătate sau alte situații de dificultate în care se află unii membri
- Hotărârea nr. 17 din 25.09.2026 privind primirea de noi membri
- Hotărârea nr. 18 din 29.09.2026 privind aprobarea desființării unor sub-conturi ale UAR

Perla Harghutei®
iubește natura

APĂ DE BINE PENTRU OAMENI CA TINE.

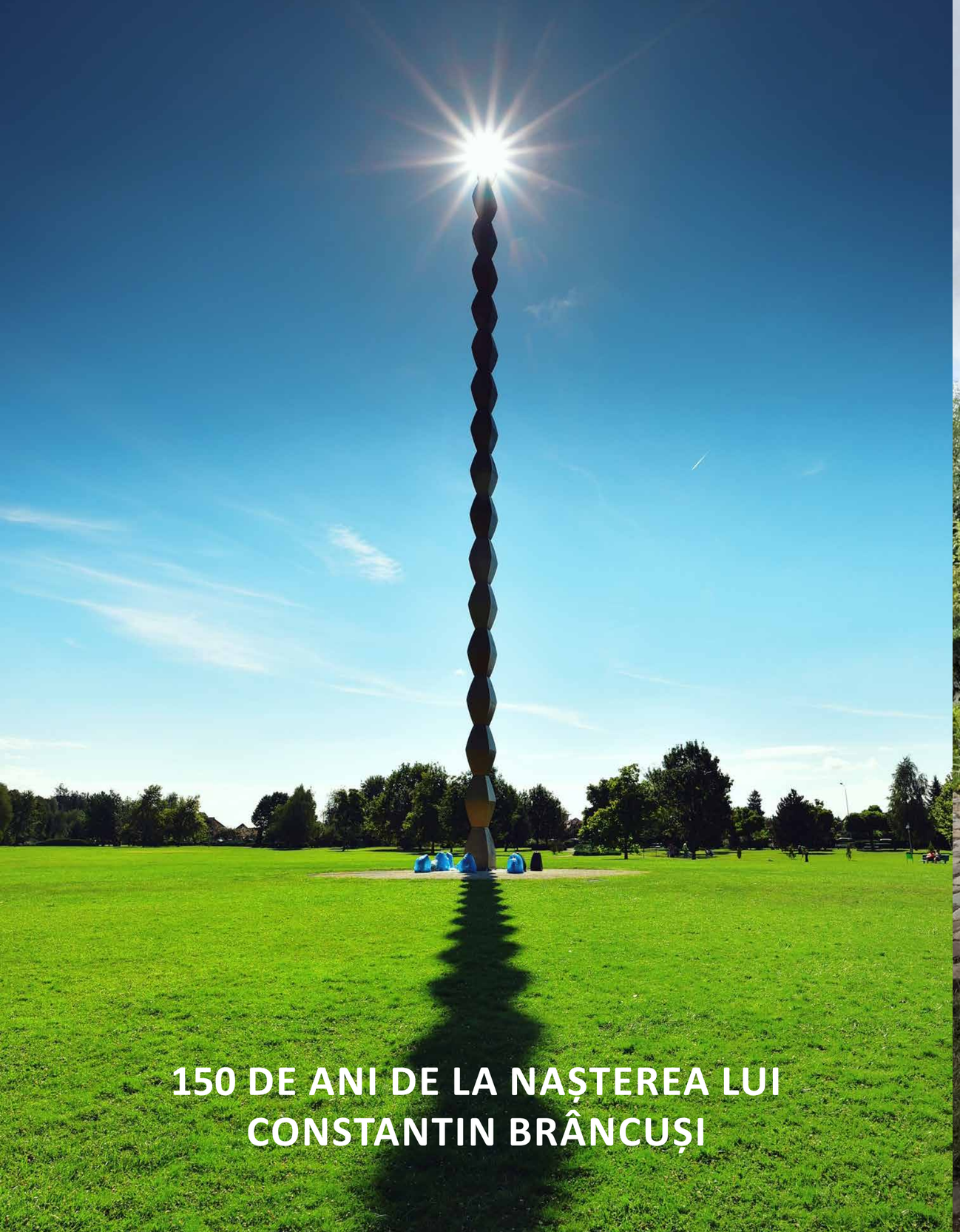

150 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI CONSTANTIN BRÂNCUȘI

ȘCOALA INTERNAȚIONALĂ DE VARĂ ARHIPERA, LA CASA CU BLAZOANE